

SYNDIKALISTEN

2/2024

Medlemstidning för SAC - Sveriges Arbetares Centralorganisation ♦ Nummer 2 ♦ Juni 2024 ♦ Årgång 10

STADS-
BIBLIOTEKET
GÖTEBORG

”Sol, bad och syndikalism. Vad mer kan vi önska oss?”

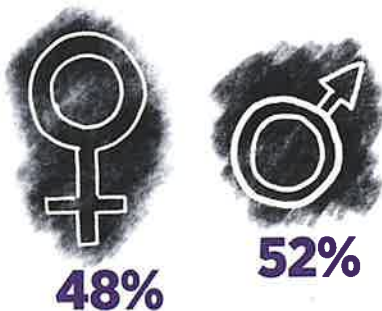
Facklig storvinst och självförsörjning i Dalarna

Är en annan avtalsrörelse möjlig?

Pressa chefen – ja, men hur då?

» Klimat » Kultur » Historia » Internationellt

Summary in English on page 42 // Resumen en español página 43

Sommarstängt 1 juli-4 augusti

Under sekretariatets semestertider svarar vi inte i telefon. Vi har koll på mejl och post när funktionärer finns på plats. LS som vet att ni kommer behöva nå funktionärer i SAC under sommaren uppmanas att kontakta oss snarast så vi kan ordna en lösning!

Kontakta din LS i första hand om du behöver stöd och hjälp.
www.sac.se/LS

SAC önskar er en fin sommar!

Innehåll

- 4 Facklig storvinst och självförsörjning i Dalarna
- 7 Vill skapa medvetenhet mellan arbete och klimatpåverkan
- 9 Rapport från Uppsala LS årsmöte
- 10 Notiser från Arbetaren
- 12 **Juridik:** Är en annan avtalsrörelse möjlig?
- 14 **Juridik:** Pressa chefen – ja, men hur då? Del 2 av 3
- 17 Tips från juristerna
- 18 Förhandlare träffades i Malmö
- 20 Bokrecensioner
- 21 **Tillsammans kan vi förändra normerna** – Emil håller hoppet vid liv
- 23 Iso har ritat bilderna till SAC:s nya informationsmaterial
- 24 **Landsmöte 2024**
”Sol, bad och syndikalism. Vad mer kan vi önska oss?”
- 29 **Första maj 2024:** Bilder från Norrköping och Umeå
- 30 **Sveriges arbetares a-kassa 70 år**
Del 3: Splittrat fackligt landskap och högerns klasskamp
- 32 **Vi för vår kamp** – solidaritetens och militansens betydelse
- 34 **Rapport från Oslo:** För att stärka banden till fackligt aktiva i grannländerna
- 36 **Generalsekreteraren:** Syndikalister banar väg för nya möjligheter
- 37 Bolagen behöver engagerade styrelseledamöter
- 38 Centralkommitténs senaste möteshelg
- 42 Summary in English – Sammanfattning på engelska
- 44 Traduccion español – Sammanfattning på spanska
- 46 Kontaktuppgifter

Nyhet! Ord som är understrukna förklaras i en ordlista på sida 45

VILL DU HA SYNDIKALISTEN SOM PDF ISTÄLLET?
MEJLA TILL SYNDIKALISTEN@SAC.SE
EN DEL AV INNEHÅLLET FINNS OCKSÅ I
SYNDIKALISTEN WEBBTIDNING:
SYNDIKALISTEN.SAC.SE

Ord från en gammal kämpe

Kära kamrater i SAC,

jag är nu gammal, nästan 80 år. Jag hamnade i Sverige som politisk flykting från Argentina, efter att ha kämpat i den väpnade kampen mot diktaturen och har suttit fem år i diktaturens fängelser. Det var 1977 och sedan dess har jag varit ”göteborgare” och medlem av Göteborgs lokala samorganisation (LS) av SAC sedan 1985.

De aktuella tiderna är svåra. Högern och rasister flyttar fram sina ställningar. Både i Sverige och runt om i världen.

Ibland får jag ”drömma mig bort” genom att titta på gamla anarkistiska filmer. Främst italienska. Där syns ofta mycket av de gamla värderingarna och enskilda kämpande människornas öde.

Foto: Privat

Och då känner jag mycket nostalgi. Samt en stor beundran för alla kamrater inom SAC som idag kämpar hårt för att lyfta fram de gamla värderingarna av kamplust och ihärdigt kämpande för att få fram ett annat samhälle. Där solidaritet fortfarande är ett heder-sord.

Och det är därför jag vill framföra denna beundran över alla kamrater inom SAC. Främst till de unga.

För att mitt i den äckliga dubbelmoralen (ett exempel är Eurovision i Malmö, där det är okej att vifta med israeliska flaggor men förbud råder mot de palestinska) står SAC för solidariteten, bland annat i form av stöd till ”Magdalenas städare” som med hjälp av Stockholms LS fick en viss upprättelse.

Det är de kämpande människornas kamp som gör att jag inte går under.

Vi är kanske inte många, men vi bär en historia av kamp mot förtrycket. Och detta frö ska inte dö. Framtiden och våra unga medlemmar skall se till att en annat värd är möjligt.

**Tack för att ni finns!
Hasta la Victoria Siempre!**

Nestor Verdinelli
Göteborgs LS

Nytt datum för Stockholm-Gotlands distrikts årskonferens – Söndag 14 september

Tyvärr blev vi tvungna att även i år skjuta upp distriktskonferensen som var utlyst till den 21 april. Beklagligt få ombud var anmälda och vi i distriktskommittén tvingades inse att konferensen inte skulle bli beslutsmässig.

Det känns extra synd då vi planerat att träffas i Uppsala, i den lokala samorganisationens (LS) lokal, med möjlighet till att delta digitalt via länk för de som inte kan delta på plats.

Vi återkommer i cirkulär till LS med stoppdatum för motioner och andra logistiska detaljer.

Vi vill redan nu påminna om att varje LS har möjlighet att ha ett ombud per varje påbörjat hundratal medlemmar. Maximalt antal ombud för varje enskild LS är sex stycken. Stockholms LS kan ha sex ombud, Uppsala två ombud och övriga LS i distriktet har ett ombud var.

Distriktskommittén

Facklig storvinst och självförsörjning i Dalarna

Vad finns att göra i Dalarna i mitten av april? I Skattungbyn som tillhör Orsa kommun håller självförsörjningskursen på med vedhuggning och att ta hand om påbörjade odlingar, bland mycket annat. Trots att de vackra vyerna ännu inte är vårgröna är byn värt ett besök. En stor del av Dalarnas syndikalister finns nämligen här. Även Borlänge fick ett besök av Syndikalistens redaktör.

En ovanligt stor löneskuld betalades ut till medlem

I slutet av mars avslutade Älvdalsbygdens **lokala samorganisation (LS)** sitt första förhandlingsärende på länge. Inget svårt fall, men med ett utfall som facket var nöjda med, och lämnade kraft kvar till de nya förhandlingarna som är taggade på fler utmaningar.

Oskar Lehtinen i LS-styrelsen var med och förhandlade. Han var glad för allt stöd de fick från SAC:s fackliga samordnare, Rasmus Hästbacka.

– Vi tog kontakt med Rasmus som berättade hur vi skulle gå tillväga. I ett möte pratade vi om vad som behövde samlas in som bevis, berättar Oskar.

Efter taktiksnacket var det dags för förhandling. Förutom Rasmus och Oskar var Lior Stefansson med, samt den berörda medlemmen Vahap, som bor i Borlänge, där Syndikalistens redaktör mötte honom.

Vahap sitter numera i styrelsen i det som blivit Dalarnas LS.

BÖRJADE MED ACCEPTANS

Vahap arbetade för **grossistföretaget** Bazar i Dalarna AB som innesäljare. Arbetsuppgifterna innefattade främst att sälja och ta emot ordrar från bland annat restauranger.

– Jag trivdes nästan hela tiden, trots att det var överdrivna arbetstimmar. Det var skön stämning bland personalen.

Vahap pratade med ledningen på företaget om problemen som fanns där. Eftersom han kände dem så trodde han på deras ord om att det skulle bli bättre.

– Till en början var jag förstående. Jag kände att så länge jag trivs kan jag acceptera vissa saker. Mina arbetsuppgifter var inte heller lika tunga som många andras, till exempel de

som jobbar i lagret.

Vahap pratade med arbetskamrater om att de också borde ta upp problemen på arbetsplatsen, att inte acceptera att jobba extra timmar utan ersättning.

– För vissa är det svårt. Det kan handla om att vara tvungen att ha kvar jobbet för att få stanna i Sverige.

MISSTÄNKSAMMA CHEFER

Vahap jobbade på och en dag var han hemma sjuk. Då såg han att de skulle dra av på hans lön för att han varit borta.

– Det var droppen som fick bägaren att rinna över. De ser att jag jobbar extra men betalar inte för det, men när jag är borta då reagerade de direkt.

Vahap berättar att ledningen ser vad arbetarna gör genom en glasvägg. Förra året kom nya chefer efter att företaget haft ekonomiska problem.

– Stämningen var förändrad. De tittade på oss med andra ögon. De var misstänksamma och räknade mina timmar.

Vahap tog kontakt med en högre chef och berättade att de ser hur mycket han jobbar men inte får lön för det. Han fick till sig att det var ett misstag.

BET IHOP

Under vintern i början av 2023 hade Vahap ont i ryggen. Han arbetade ändå till en början men när sommaren kom kände han att det inte gick längre.

– Jag fick en sjukskrivning och var hemma i en månad, berättar han.

Under den tiden pratade Vahap med företagets ägare som sa att de skulle lösa situationen med den uteblivna lönen. När en ny chef tillträdde, i slutet av förra året, erbjöds Vahap att fortsätta jobba där men fick uppmaningen att glömma det obetalda arbetet, att börja om på nytt. Han bet ihop och tänkte att det går att jobba kvar tills ett nytt jobb dyker upp. Nu tog han dock kontakt med facket. Vahap valde att söka sig till SAC efter att ha följt vad som händer i Stocholms byggsyndikat, genom sociala medier. Till en början var han medlem i Borlänge LS som fick stöd från Älvdalsbygdens LS i sitt styrelsearbete. Lior och Oskar började prata med Vahap om hans situation på arbetet.

FÖRHANDLINGAR

Kort efter att företaget fått en ny chef smiddes det planer på att lägga ned och bli ett nytt bolag. När det skedde, i december 2023, fick Vahap sparken. Företaget hävdade arbetsbrist, men Vahap visste att det inte var den verkliga anledningen. Vahap ville strida för att få ersättning för utebliven lön samt att få rätt i anledningen till avskedet.

– Förhandlingarna gick fram och tillbaka och totalt sett är vi nöjda, säger Oskar.

När parterna var överens skrevs ett sekretessavtal. Det gör att många detaljer måste hållas hemliga.

– Det blev en kompromiss från min sida för att jag inte ville dra ut på det. Men jag är nöjd, säger Vahap.

– Det var ett bra första ärende. Mycket tack vara medlemmen som gjorde mycket själv. Det svåraste var att inte stressa eller oro sig. Dokumentation fick vi hjälp med av Rasmus så det gick bra.

Det svåraste med ärendet var att motparten försökte flytta fram gränserna om och om igen.

– Men Vahap hade bevis för att han hade pratat med chefen. Han hade arbetskamrater som kunde styrka det han sa, samt tydligt dokumenterade övertidstimmar.

Oskar vill också lyfta fram att det finns en trovärdighet i att representera ett syndikalistiskt fack.

– Det märktes. Och det är inte livsfarligt att förhandla. Jag vill också tacka alla kamrater som hjälpt oss i ärendet, säger han.

Arbetsköparen, Bazar i Dalarna AB, tvingades betala ut en ovanligt stor löneskuld till medlemmen.

– Våra LS driver in stora belopp årligen, sär-

skilt i storstäderna, men jag känner inte till något annat ärende där en enda person fått så mycket pengar. Resultatet beror mycket på att medlemmen hade samlat bra bevis för arbetad tid, kommenterar Rasmus, SAC:s fackliga samordnare.

KONFLIKTER FRÅN FÖRR

Innan förhandlingen som avslutades 2024 var det många år sedan Älvdalsbygdens LS hade den typen av fackligt ärende. Monika Fredriksson har varit medlem i en LS av SAC i mer än 40 år och är kassör i föreningen.

Monika Fredriksson.

– Den som jag minns sedan tidigare var när plattfabriken i Orsa togs över av arbetarna i början av 80-talet. De drev fabriken tills den lades ned 1995, berättar hon.

Då var den lokala fackföreningen i trakten Orsa LS.

– Innan dess fanns det massa små LS här omkring, och så fanns Älvdalens LS som var väldigt stort, det kan ha varit från 500, upp till 1000 medlemmar, enligt Monika.

I Älvdalens LS ägde en konflikt rum som ledde till att en del medlemmar startade en egen lokal samorganisation som inte tillhörde SAC.

En del medlemmar i Orsa LS gick över dit. Den nya fackföreningen behöll namnet Älvdalens LS. De medlemmar som ville fortsätta vara medlemmar i en LS av SAC i området tog namnet Älvdalsbygdens LS. Mora LS bildades också under den här tiden.

– Sen var det en drivande medlem, Alf, som slog ihop Mora och Orsa, berättar Monika.

DALARNAS LS

Nu har Älvdalsbygden och Borlänge slagit ihop sig till Dalarnas LS.

– Det är ett stort upptagningsområde och vi får experimentera oss fram. Vi har mejlat en del andra LS, som Umeå och Trestads, som har ansvar för stora områden, för att få tips från dem, berättar Oskar.

– Jag tror det är bra att LS gör så med ekono-

misk administration, säger Monika. Det kan ju finnas **syndikat** och andra samarbeten. Samlad kunskap och ekonomi kan bli en styrka, tror Monika.

Monika menar att vår organisation kan behöva ändras eftersom det finns andra behov bland arbetare idag.

– Idag handlar medlemskapet om ett behov av att få stöd. Det är för jävligt på arbetsmarknaden. Vi kan vara en dynamisk organisation, anser hon.

ÄRENDEN PÅ GÅNG

Under mötet i Skattungbyn i mitten av april, berättar Oskar att LS har fler fackliga ärenden på gång, bland annat för arbetare inom hemtjänst och en som jobbar inom skola.

– Vi har kallat till en förhandling, och har en till på gång. Många har det pissigt på arbetsplatsen och då ska vi dit och bråka, säger han, och tillägger att det ska synas att Dalarnas LS är en kämpande fackförening.

Oskar Lehtinen.

Monika, Oskar, och Patrik Ytterholm, som också sitter i styrelsen, är överens om att förhandlingar som går bra ger nya medlemmar.

– Att förhandla för bara en medlem, det gör inte många fack, enligt Patrik.

– Det är viktigt att fånga upp medlemmarna så att de stannar kvar, inflikar Oskar.

Alla vill peppa arbetare till att känna att det går att förhandla. Med arbetsrätten i ryggen och stöd från kamrater på arbetsplatsen och i fackföreningen är det möjligt att vinna.

– Det är viktigt att inte ge upp, säger Monika.

Text & foto:
Solveig Betné
Informationsorganisatör

**Mer från Dalarna på
nästa uppslag >>**

"Om något inte fungerar så måste vi lösa det själva"

I dalaidyllen Skattungbyn finns ett gäng syndikalister som håller på med självförsörjning, som studenter och som lärare. Syndikalists redaktör åkte dit och träffade tre av dem.

Självförsörjningskursen drivs av Mora folkhögskola och där arbetar Patrick Ytterholm, som är suppleant i Dalarnas lokala samorganisations (LS) styrelse. Han undervisar bland annat i odling, smide, matlagning, bakning och mjölksyring.

– Det beror på vilka intressen som finns bland de som går kursen. Även timring finns med, det är mycket hantverksmässigt, berättar Patrik.

Oskar Lehtinen, även han i LS-styrelsen, är inne på sitt andra år på kursen, som handlar om att fördjupa sig i något.

– Jag försöker bygga ett hus, som jag hoppas kunna bo i sen. Just nu hinner jag inte med så mycket för det är mycket LS-grejer också, säger han.

Kan självförsörjning kopplas samman med syndikalism?

– Syndikalism och anarkism har gjort att jag hamnade i den här livsstilen, svarar Patrik.

– Självförsörjning följer en gör-det-själva-anda. Om något inte fungerar så måste vi lösa det själva, säger Oskar.

I hela Skattungbyn finns ett tillsammans-tänk. När mataffären stängde igen blev den en

ekonomisk förening. När skolan stängde tog byinvånarna själva över även den. Och det fortsätter, när ett behov finns så går folket ihop och försöker se till att behovet täcks.

– Jag har aldrig hittat en liknande plats. Jag har inte ångrat mig en dag att jag hamnade här, säger Patrik.

Det finns många plattformar för gemenskap i byn. Patrik tillägger:

– Det kan snarare finnas en vilja att komma bort om det blir för mycket.

UTVECKLING

Monika Fredriksson, som är pensionär, är också med när jag träffar LS-medlemmarna i Ollars, ett hus med bibliotek, föreläsningssal och utrymmen att arbeta i.

– Jag har undervisat här ibland, i ekonomi. Jag har varit vikarie också i andra ämnen, men har mest varit placerad vid folkhögskolan i Mora, berättar hon.

Monika berättar också att utbildningen i Skattungbyn har funnits här sedan 1977. Byn har en befolkning på cirka 350 personer. Oskar, Monika och Patrik tror att ungefär hälften av byn är kursare eller tidigare kursdeltagare. Tidigare har det funnits fler på kursen som är medlemmar i LS av SAC.

– På Mora folkhögskola har vi varit en grupp på 6-7 medlemmar, upplyser Monika.

Hon tar också upp utvecklingen hon sett när det gäller behovet av att gå med i en fackförening.

– Förut har vi gått med i LS för att vi har syndikalistiska idéer. Nu är det fler som har behovet av just en fackförening på grund av förändringar i samhället. Det frihetliga har kommit i bakgrunden, tror Monika.

Under Skattungekursens början var byn i en fas av utflyttning.

– Då ville vi vända trenden. Nu är det en trend att flytta ut på landet och det är inte lätt att hitta bostad här, berättar Patrik. En del köper mark i bygden och bygger hus själva.

Patrik och Oskar berättar en del om hur kursen utvecklats.

– Vi har varsin plätt som vi odlar på, som en kolonilott. Förut skedde all odling gemensamt och de som kom efter tog över de tidigare kursarnas odlingar, berättar Oskar.

Patrik som själv gick kursen på 90-talet tycker att det är mer uppstyrt nu.

– Det har följt sin tid. Mycket är kollektivt på kursen idag, men mindre än tidigare. Det har varit en naturlig övergång, enligt Patrik.

**Text & foto
Solveig Betné
Informationsorganisatör**

SKATTUNGEKURSEN

Ettårig kurs som pågår jan-nov med fokus på självhushållning och deltagarinflytande. Passar dig som vill lära dig mer om odling, hantverk, hållbar livsföring, praktiska aspekter av att sköta hus och bygga en gemenskap. Möjlighet till fortsättningsår samt distanskursen trädgård i norr.

Kursen har ca. 20 deltagare fördelat mellan skattungekursen och fördjupningskursen som är stationerade i byn. 3 lärare jobbar där kontinuerligt. Distanskursen "Trädgård i norr" har träffar ibland i Skattungbyn. Den har ca. 30 deltagare på 2 lärare.

Skattungekursen är politiskt och religiöst obunden.

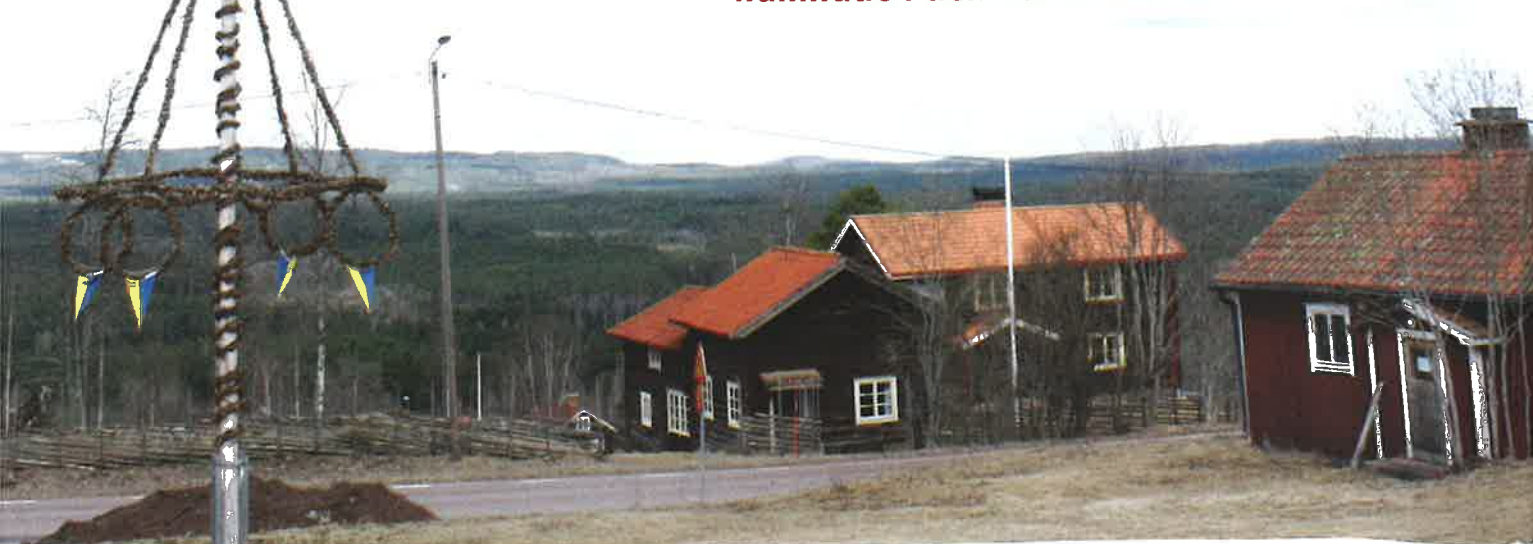
SKATTUNGBYN

Skattungbyn är en tätort i Orsa kommun. Skattungbyn är belägen i Siljanringens sluttning med utsikt över de vida skogarna mot Orsa finnmark, sjön Skattung och Öre älv. Byn ligger 15 kilometer nordost om Orsa. Folkmängden är 354 (år 2020). Fakta från Wikipedia.

DALARNAS LS

Dalarnas LS bildades genom en sammanslagning av Borlänge LS och Älvdalsbygdens LS i slutet av april 2024. Styrelsen har fyra ordinarie ledamöter och två suppleanter. Dalarnas LS hade i slutet av maj 40 medlemmar.

"Syndikalism och anarkism har gjort att jag hamnade i den här livsstilen"

Vill skapa medvetenhet mellan arbete och klimatpåverkan

Driver aktivistisk forskning för att förändra praktisk verksamhet

I ett pågående forskningsprojekt utvecklas kurser för arbetare på temat hållbarhet. Kurserna har anordnats genom samarbeten med fackliga organisationer i Europa. – Facken kommer bli tvungna att ta ett stort ansvar för arbetares intresse i frågan, säger forskaren Ragnar Lundström.

Kursen "Bilder av framtiden – för en grön och rättvis omställning" är en utbildning i hållbarhet för anställda inom olika branscher. Det handlar om att ställa om till bättre förutsättningar för klimat och miljö, men också till en hållbar arbetsmiljö och ett hållbart arbetsliv. Forskargruppen har via spanska och brittiska fackliga organisationer, som bistått med att rekrytera kursdeltagare, kunnat erbjuda kursen vid några tillfällen. Men i Sverige har inte kursen kunnat testas än trots att forskarna har kontaktat svenska fack för att få till ett samarbete.

– Det är svårt att få förankring i svenska facken. Det är primärt LO-facken vi riktat oss till, berättar Ragnar Lundström, docent och forskare verksam vid Sociologiska institutionen på Umeå universitet.

– Centralt inom facken finns det ofta en ambitiös agenda, men den säger inget om hur arbetare kan arbeta för en hållbar omställning på sina arbetsplatser. Det är det kursen handlar om, att i sin roll som medarbetare, i sin vardag, lära sig att se vad jag och organisationen gör och kan göra för att bidra till en hållbar omställning.

Forskargruppen består av forskare med expertis inom olika ämnen vid flera universitet. Umeåforskaren Nora Räthzel, som är forskningsprojektets ledare, och Ragnar Lundström har forskat en del på hur fack och arbetarrörelser arbetat med klimatomställning. Målet med det pågående forskningsprojektet är att utveckla kursmaterial utifrån de "provkurser" som genomförts. Tanken är att skapa nätkurser, som arbetare kan ta del av oavsett var de befinner sig.

Ragnar Lundström, docent och forskare verksam vid Sociologiska institutionen på Umeå universitet.

Är det aktivistisk forskning?

– I allra högsta grad.

Ragnar berättar att det kallas deltagande aktionsforskning. Aktionsforskning – eller aktivistisk forskning – handlar om att förändra praktisk verksamhet. Forskaren identifierar tillsammans med praktiker inom verksamheten vad som bör förändras och sedan genomförs och studeras förändringen.

–Det går kanske inte att stimulera till politisk förändring genom projektet, däremot att ge utrymme för arbetare att se sitt arbete i relation till arbetsplatsens produktionskedjor, material och lokaler och vad det har för påverkan. Att skapa medvetenhet om sitt arbete, säger Ragnar.

UPPSKATTADE KURSER

De kurser som arrangerats inom projektet har inte varit nätkurser utan deltagarna har träffats personligen. Mellan träffarna har de fått göra uppskattningar av sina arbetsplatser och funderat över vad de bör och kan förändra. Deltagarna har kommit från olika yrken och branscher, som industrin och vårdsektorn, vilket också innebär att de stått inför olika utmaningar när det kommer till att påverka hållbarhetsarbetet på arbetsplatsen. Om de också lyckats genomföra förändringar är för tidigt att säga. Kurserna har nyligen avslutats och har inte utvärderats än av forskargruppen.

Vill du ta kursen "Bilder av framtiden – för en grön och rättvis omställning" till din LS eller någon annan grupp? Hör av dig till info@sac.se så får du kontaktuppgifter!

– Kurserna har varit väldigt uppskattade och lyckade. Men vi vet inte än om det skett någon förändring. Vi vet att deltagarna själva skapat nätverk och att de håller kontakten med varandra, berättar Ragnar.

Vad är det deltagarna fått lära sig på kursen?

– Det har varit olika inslag i de kurser som getts. De har mest innehållit workshops med övningar. Att till exempel föreställa sig den framtid vi vill se, det önskvärda målet med de förändringar vi står inför. Och vad vi ska göra för att nå dit. Det finns en mer tekniskt inriktad del som handlar om hur vi kan placera in oss i värdekedjor och produktionskedjor globalt, för att förstå sitt eget arbete i relation till världen. Deltagarna får tillgång till olika siffror för det inslaget. Ett annat inslag har varit att presentera sina egna, och höra andra deltagares, processer. Man lär sig av varandra, kollektivt.

De forskare som varit med under kurserna har bidragit till kunskapsutbytet genom att berätta om sin forskning, till exempel om hur svenska fack arbetar med klimatfrågan, vilket kan vara givande för en arbetare i England. Förhoppningen är att forskningsprojektet ska vara klart i höst och att det då finns kursmaterial och färdiga nätkurser att erbjuda. Men fortfarande har forskargruppen inte kunnat testa kursen i ett svenskt sammanhang, vilket ingår i projektbeskrivningen. Delvis beror det på att de fack som tillfrågats inte varit intresserade av ett samarbete när det kommer till att arrangera kurser i hållbarhet.

– Facken kommer bli tvungna att ta ett stort ansvar för arbetares intresse i frågan, säger Ragnar.

Vi vet inte hur rustade de är för det. Särskilt viktigt är sådana frågor för Norrland med återindustrialiseringen och den "gröna" omställningen. Facken ser ju brister i den sociala hållbarheten för dem som arbetar med omställningen. Det finns ett behov av fackligt arbete i hållbarhet, menar Ragnar Lundström.

Text & foto:
Catharina Bergman
Umeå LS &
Redaktionsgruppen

Rapport från Uppsala LS årsmöte

24 mars 2024

Uppsalas lokala samorganisations (Uppsala LS) årsmöte inleddes med rapporter. Fackliga kommittén hade under 2023 bland annat kämpat mot företaget Rental Care som till slut betalade ut reseersättning som berörd medlem kunde vara nöjd med. Propagandakommittén hade gått samman med IT- och teknikkommittén och skapat en ny logga för LS, delat ut flygblad och haft utställning på en arboristutbildning.

Rapporterna efterföljdes av ivriga diskussioner om LS olika kommittéer. En av diskussionerna handlade om huruvida arbetsplatsorganisering borde stötts av fackliga eller propaganda-kommittén. I slutändan beslutades att inte skriva in arbetsplatsorganisering i någon av kommittéernas syftesförklaringar utan låta frågan bero i avvaktan på utbildning av organisatörer. Det beslutades också att kommittéerna ska ställas under årsmötet och medlemsmötet, i stället för av styrelsen. Detta för att det har upplevts att vissa kommittéer som tillsatts av styrelsen stagnerat, och eftersom det inte finns praktiska hinder för att ställa kommittévalen under medlemsdemokratin.

Avgående styrelse hade inte färdigställt bokföringen inför mötet vilket föranledde att LS bordlade såväl beslut om ansvarsfrihet som antagande av budget för 2024. Ett extrainsatt årsmöte kommer att bokas in för att ta dessa beslut. Ändå valdes två styrelseledamöter om för att säkra kunskapsöverföringen, med förbehåll att det extrainsatta årsmötet kan komma att dra in deras mandat. Till styrelsen valdes Anders Olsson (omval), Rozerin Bergman och Wil Geier (omval) med Anders Åkerström och Candy Fox som suppleanter.

Candy som gick på sitt första årsmöte inom LS tyckte att det var värdefullt att vara med och summerade mötet såhär: "Det kändes som det fanns en vilja att fortsätta det goda arbetet som har pågått men att det behövs mer folk som kan ge sin tid. Det var lite oroväckande att det var svårt att hitta folk till styrelsen men lyckat att det gav mig en möjlighet att ställa upp och bjuda på min tid och energi."

Sexton medlemmar deltog i mötet (med binära män i minoritet) och totalt femton medlemmar fick förtroendeuppdrag av mötet. Uppsala LS hade, vid slutet av 2023, 122 medlemmar.

Wil Geier
Uppsala LS

SAC i Arbetaren

Skadlig arbetsmiljö och rejäl övertid med utebliven lön

Malmö LS industrisyndikat vill ta itu med problemen i Skånes jordbruk

I mars rapporterade *Arbetaren* (#22/2024) om att Malmö lokala samorganisation (Malmö LS) är i gång med att bilda ett industrisyndikat. Arbetaren frågade Christopher Ståhl, som sitter i syndikatets styrelse, varför det behovet finns.

– Ärenden kopplade till jordbruk har växt till en stor del av det totala antalet ärenden. Vi har fått ett 20-tal nya medlemmar under det senaste året. Därför känns det som ett bra läge att starta ett syndikat. Då kan vi som arbetar med det här och de som påverkas ta beslut kring hur vi ska tackla de problem som uppenbarligen finns i den här branschen, säger han till Arbetaren.

Christopher berättar också om det uppmärksammade fallet från 2022 då en arbetare från Ukraina fick salpetersyra och frätskador på foten under arbete på en jordgubbsodling i Klagshamn.

– Sedan dess har flera arbetare inom jordbruket sökt sig till oss, flera har dessutom samma arbetsköpare, eller andra arbetsköpare som är associerade med just den här arbetsköparen, tillägger Christopher till Arbetaren.

Christopher Ståhl sitter i styrelsen för Malmö LS industrisyndikat. Foto: Solveig Betné

Vilka problem ser ni inom jordbruksindustrin? är en annan fråga som Arbetaren ger till Christopher.

– Framför allt att folk jobbar långt mycket mer än arbetslagen tillåter. Vi har träffat människor som har arbetat uppåt 330 timmar i månaden. Dessutom har många inte ens fått betalt för all tid de arbetat, svarar han. Han berättar också att många arbetare får en bostad i samband med arbetet vilket gör att de kanske inte vågar säga upp sig för att slippa bli hemlösa.

– Eller så tänker man att lönen kommer sen – tills man inser att den inte gör det. Då vänder sig folk till oss för att driva in den stora löneskulden man har, berättar Christopher för Arbetaren.

Scenarbetare tecknar kollektivavtal

Find Your Crew (FYC), som arbetar med liveproduktion, har försökt få till ett kollektivavtal i ungefär 10 års tid. Tobias Andersson som arbetar där berättar för *Arbetaren* (#26/2024) att de försökt att få till det genom olika fackförbund, men det har låst sig.

– Vi vände oss exempelvis till Transport eftersom mycket av det vi gör är turnerande verksamhet, men det funkade inte, säger Tobias. Till Arbetaren tillägger han att det föll sig naturligt att det tillslut hamnade hos Malmö lokala samorganisation (Malmö LS).

– Många har varit medlemmar i Malmö LS och det har känts som en naturlig part att diskutera facklig anslutning med, säger Tobias.

Arbetaren har också pratat med Christopher Ståhl, förhandlare i Malmö LS. Han har tidigare inte varit med om att teckna kollektivavtal inom sina sju år i den syndikalistiska fackföreningen.

– FYC:s företagsstruktur gör det lätt för oss att teckna avtal med dem, för de har ju själva infört arbetsplatsdemokrati. Det är ju en del av SAC:s principförklaring, att demokratisering av arbetsplatserna är ett mål, säger Christopher till Arbetaren.

De anställda i FYC är bland annat scenarbetare och scenbyggare. Sedan 2016 drivs det som ett kooperativ. Den som arbetat 80 timmar under ett år blir erbjuden att bli medlem i kooperativet och i och med det blir du delaktig i den beslutande arbetsplatsdemokratin, berättar Tobias Andersson för Arbetaren.

Kollektivavtalet som FYC tecknat har bland annat tydliga riktlinjer för nattarbete, något som medlemmarna önskat få reglerat.

– Vi är spända på vad vår roll kan vara i det här. Partförhållandet är annorlunda än i vanliga fall, vilket innebär att de som arbetar på FYC har möjlighet att rösta om de ska ingå i det här avtalet eller inte. Vi är taggade på att utforska vad vi i egenskap av fackförening kan hjälpa till med, säger Christopher Ståhl till Arbetaren.

Nytt flerspråkigt fack i Stockholm: Solidariska städare

Arbetaren (#29/2024) rapporterar från mötet där Stockholms städssyndikat bildas. Ett trettiotal personer är med och det finns deltagare med bakgrund i bland annat Ukraina, Armenien, Colombia, Venezuela och Nicaragua.

Syndikatet kommer dels ha till uppgift informera så att arbetare inom städbranschen vet sina rättigheter, dels se till att rättigheterna säkerställs, genom att exempelvis stämma arbetsköpare om så inte är fallet. Det skriver Arbetaren som också informerar om att Stockholms LS medlemmar som arbetar inom städ nu kommer att tillhöra syndikatet, med undantag för byggstäd som hör till byggsyndikatet.

På mötet där syndikatet bildas väljs nio personer in i styrelsen. En av dem är Karem Vera Araos från Chile. Till Arbetaren säger Karem Vera:

– Jag blev väldigt exploaterad när jag kom till Sverige och visste inget om mina rättigheter. För fem år sedan hittade jag SAC genom en annons på Facebook. Det är väldigt stor skillnad mellan det här facket och Kommun. Man förlorar så mycket när man inte kan reglerna. Oavsett migrationsstatus har man samma rättigheter som alla andra arbetare i Sverige.

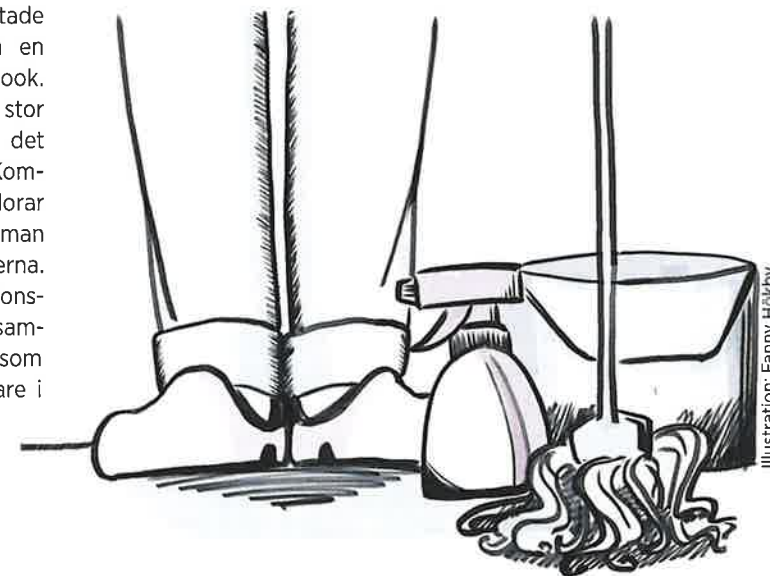

Illustration: Fanny Hökby

Nytt vårdsyndikat tar ställning för Palestina

Många vårdarbetare, läkare och psykologer anser att deras fackförbund inte tagit tillräcklig ställning mot Israels agerande i Gaza. Det rapporterar *Arbetaren* (#24/2024) om. Det nya vårdsyndikatet av SAC ska samla vårdpersonal från hela Sverige.

– Vi är vårdarbetare som vill se en annan vård och en annan värld, säger Singoalla Tiroler, ST-läkare i gynekologi och obstetrik, till Arbetaren.

I början av februari publicerades ett brev i *Dagens arena*, från 44 läkare riktat till Läkarförbundet. Där fanns krav på att Läkarförbundet skulle fördöma Israels attacker mot sjukvårdspersonal, vårdinrättningar och vårdfordon i Gaza, enligt Arbetaren.

På mötet där syndikatet bildas diskuteras vad medlemmar och blivande medlemmar vill fokusera på i det nya facket: Universell och offentlig vård, samt intersektionalitet och dekolonialitet är några punkter som är viktiga för gruppen.

Det nya vårdsyndikatet tillhör idag Uppsala LS av SAC, men medlemmar i LS i hela landet kan söka sig dit.

– Det var många av oss som kände att vi inte kan vara med i ett läkarförbund som skiljer på folk och folk, som inte har en tydlighet i att arbeta mot apartheid, rasism och inte ens kan säga eld upphör, säger Singoalla som var en av dem som skrev under brevet. Hon säger också till Arbetaren att många av dem som är missnöjda med fackförbunden inom vård känner vikten av att vara organiserade.

Är en annan avtalsrörelse möjlig?

Det kollektivavtal som slöts av Sveriges Lärare blev en besvikelse för många lärare. Kommunal har tecknat ett avtal med en bisarr skrivning om att endast Kommunals medlemmar ska få ett visst lönepåslag. Vårdförbundet befinner sig, i skrivande stund, i konflikt.

När jag skriver det här är deadline för denna tidning passerad. Jag nöjer mig här med att kort notera några resultat i årets avtalsrörelse och efterlysa debatt om möjligheterna för syndikalister att spela en större roll i kommande avtalsrörelser. I nästa nummer av Syndikalisten vill jag kasta mer ljus på avtalsrörelsen och hoppas att vi blir flera som dryftar frågan om ifall en annan avtalsrörelse är möjlig.

KOMMUNAL

LO-förbundet Kommunal varslade om konflikt som skulle ha brutit ut den 18 april, men den 17 april skrev parterna på ett nytt avtal. De aviserade åtgärderna skulle ha bestått av strejk för vissa grupper och blockad av nyanställningar, övertid och mertid. Tre viktiga stridsfrågor för Kommunal var att lönesamtal ska dokumenteras, att nya lönenivåer ska betalas ut i tid samt att reglerna om dygnsvila ska förenklas och att beslut om reglernas tillämpning ska tas på lokal nivå.

Det nya avtalet gäller till den 31 mars 2025. Avtalet ger löneökningar på i genomsnitt 985 kronor från och med den 1 april vilket är i nivå med det så kallade industrimärket som i år ger 3,3 procent. Det centrala avtalet fastslår att minst 450 kronor betalas ut i individgaranti, om inget annat avtalas lokalt, senast den 30 juni.

Övriga lönepåslag är beroende av så kallad individuell lönesättning, alltså subjektiv chefslönesättning. Det centrala avtalet är dock skrivet så att individgarantin bara tillfaller medlemmar i Kommunal medan kollegor i andra fack och oorganiserade anställda bara omfattas av subjektiv chefslönesättning utan garantier. Vi jurister i SAC sitter som bäst och grubblar över hur vi ska kunna hävda att individgarantin ska tillfalla alla som jobbar inom avtalsområdet. Det är givetvis bisarrt att Kommunals ledning vill ge arbetsköparna rätt till billigare arbetskraft.

Det är givetvis bisarrt att Kommunals ledning vill ge arbetsköparna rätt till billigare arbetskraft.

Vad gäller reglerna kring dygnsvila har det hittills varit så att lokala chefer och fackliga företrädare måste ansöka om dispens från en central partsgemensam nämnd. Innebär det nya avtalet att kravet på dispens slopas? Inte inom räddningstjänsten men inom LSS slopas dispenskravet på så vis att personalen kan arbeta dygnspass efter en lokal förhandling mellan Kommunal och arbetsköparen.

Du finner avtalet på hemsidan för SKR, arbetsköparföreningen Sveriges Kommuner och Regioner (skr.se). Avtalet har rubriken HÖK 24 Kommunal.

SVERIGES LÄRARE

Läraryrket och Lärarnas Riksförbund slogs samman till Sveriges Lärare den 1 januari 2023. Det nya förbundet är anslutet till Saco. Sveriges Lärare tecknade ett nytt riksavtal den 17 april. Ett viktigt yrkande för fackförbundet var att relationen mellan undervisningstid och planeringstid ska regleras i det centrala kollektivavtalet. Detta i motsats till situationen att rektorer enväldigt leder och fördelar arbetet. Rektorernas envælde har medfört att lärarnas undervisningstid har ökat med 10 procent. I det nya avtalet finns dock ingen reglering av undervisningstiden.

Du finner avtalet på hemsidan för SKR (skr.se). Avtalet har rubriken HÖK 24 OFR Lärare.

Tankesmedjan Balans, som drivs av lärare, har gjort en kritisk granskning som jag rekommenderar (tankesmedjanbalans.se).

VÅRDFÖRBUNDET

Den 19 december 2023 beslutade TCO-facket Vårdförbundet att säga upp avtalet HÖK 22. I avtalsrörelsen har Vårdförbundets yrkanden kretsat kring vad de kallar hållbara, jämställda heltider och en god löneutveckling för alla. Det innebär bland annat att förbundet vill minska den extrema övertiden och arbetsbelastningen och få fyra veckors sammanhängande semester.

Vårdförbundets motparter har rätt att beordra så kallat skyddsarbete trots blockaden. Men varje sådant tillfälle ska föregås av en skriftlig begäran och ska gälla en individuell patient. I nättidningen Arbetsvärlden har Vårdförbundets ordförande Sineva Ribeiro uttalat att många arbetsköpare verkar överutnyttja skyddsarbete för att undergräva blockaden. Enligt ordföranden kan förbundet komma att svara med ett "straffvarsel" om strejk.

Se vidare Vårdförbundets hemsida: www.vardforbundet.se

VAD KAN VI SYNDIKALISTER GÖRA?

När förbund inom LO, TCO eller Saco varslar om stridsåtgärder brukar syndikalister bara haka på genom sympativarsel. I rollen som SAC:s fackliga samordnare skickar jag ut förslag till lokala sympativarsel till alla LS av SAC. Detta år har förslagen rört Kommunals varslade konflikt och Vårdförbundets pågående konflikt. Förra året rörde förslagen

sympatiåtgärder till stöd för LO-förbunden SEKO, Målarna och Byggnads.

Att haka på andra fackföreningars varsel innebär i bästa fall att syndikalister deltar i väl förberedda och väl genomförda strider. I värsta fall blir syndikalister bara statister i andra fackförbunds läggmatcher.

Kan vi göra något mer på arbetsplatserna? Kan vi göra något annat än bara haka på andra? Jag uppmuntrar alla fackligt aktiva syndikalister att gnugga geniknölarna och skriva i nästa nummer av Syndikalisten. Om du vill testa några tankar eller bara ställa frågor, kan du förslagsvis göra det i SAC:s forum på webben (forum.sac.se).

Det kan låta onödigt hårt att tala om "läggmatcher". Låt mig då avsluta med följande anekdot. Kurt Junesjö, tidigare jurist vid LO-TCO-Rättsskydd, berättade en gång hur det gick till i Kommunals strejk 2003. Flera LO-förbund i privat sektor meddelade Kommunal "Säg bara till så vidtar vi sympatiåtgärder!". Kommunals förbundsledning sa nej. Kurt Junesjö berättade detta när han besökte Umeå för att hålla föredrag om 2019 års antistrejklag.

Det går att snacka hur länge som helst om hur usla andra fackföreningar är, men frågan är alltså vad syndikalister kan göra på arbetsplatserna.

Rasmus Hästbacka
Facklig samordnare

Aktuella rättsfall

GÖTEBORGS LS ./ DAGAB INKÖP & LOGISTIK AB

Dagab driver ett lager i Göteborg. Göteborgs lokala samorganisation (LS) har stämt bolaget då en medlem blev avskedad förra året efter att ha besökt sin far, mor och minderåriga syskon i Saudiarabien. Medlemmen reste dit för att stötta mor och syskon mot en våldsam far. Det skedde under medlemmens semester och sjukskrivning. Medlemmen begärde också ledigt enligt lag om rätt till ledighet på grund av trängande familjeskäl, men nekades. Göteborgs LS yrkar ogiltigförklaring av avsked och skadestånd. Muntlig förberedelse hålls i Arbetsdomstolen den 13 juni 2024.

GÖTEBORGS LS ./ SKORPION TRANS AB

Bolaget driver lastbilstransporter. Göteborgs LS har stämt bolaget då två medlemmar inte har fått ut all lön de har rätt till. De har också avskedats utan laga grund. Som ett led i att organisera fler lastbilschaufförer i Göteborg med omnejd har LS väckt talan. Tvisten har delats upp i två tvister. Den ena kommer att behandlas i Arbetsdomstolen i form av muntlig förberedelse den 11 september 2024 och den andra kommer att behandlas i Göteborgs tingsrätt.

VAD MENAS MED AVTALS RÖRELSE?

Begreppet syftar på vägen fram till nya riksavtal. Riksavtal är rikstäckande kollektivavtal om löner och anställningsvillkor för en bransch eller ett yrke. Det kallas också centrala avtal och förbundsavtal.

Illustration: Fanny Hökby

Pressa chefen – ja, men hur då?

Del 2 av 3: Vad lagen tillåter

Artikelseriens första del tog upp olika typer av påtryckningar som arbetare kan rikta mot arbetsköpare. Påtryckningarna sorterades i fyra typer: moraliskt, psykologiskt, ekonomiskt och juridiskt tryck. I den här artikeln relateras de till begreppet stridsåtgärd och den svenska regleringen av stridsåtgärder.

Rätten att vidta stridsåtgärder är grundlagsfäst i den svenska regeringsformen (kapitel 2, paragraf 14). I medbestämmandelagen (MBL) ges exempel på stridsåtgärder: "arbetsinställelse (lockout eller strejk), blockad, bojkott eller annan därmed jämförlig stridsåtgärd" (se paragraf 41). Lockout är att utestänga anställda från jobbet utan lön. Listan i MBL är inte fullständig.

Motsatsen till stridsrätt är fredsplikt, alltså förbud mot stridsåtgärder. Stridsåtgärder som krockar med förbud klassificeras som olovliga och är sanktionerade med skadestånd. Både enskilda arbetare och fackföreningar kan tvingas betala skadestånd om arbetsköparen stämmer dem i domstol.

Varsel om stridsåtgärder ska skickas skriftligen till både motparten och det statliga Medlingsinstitutet minst sju arbetsdagar i förväg.

I MBL finns också en varselplikt (45 §). Varsel om stridsåtgärder ska skickas skriftligen till både motparten och det statliga Medlingsinstitutet minst sju arbetsdagar i förväg. Brott mot varselplikten innebär inte att stridsåtgärden blir olovlig, men brottet är sanktionerat med skadestånd till motparten och varselavgift till staten.

EN KOLLEKTIV RÄTTIGHET

För arbetsidan är stridsrätten en kollektiv rättighet. Det innebär att fackföreningar men inte enskilda arbetare har rätt att anordna stridsåtgärder. För arbetsköparsidan är stridsrätten både individuell och kollektiv. Enskilda arbetsköpare har rätt att vidta lockout utan att någon arbetsköparförening är inblandad.

För att fackliga stridsåtgärder ska vara lovliga måste beslut om stridsåtgärd tas "i behörig ordning", alltså enligt fackföreningens stadgar. Det framgår av MBL paragraf 41 och 41d samt lag om offentlig anställning (LOA), paragraf 25.

Inom SAC är stadgarna skrivna så att vi har lokal stridsrätt. Lokal stridsrätt innebär att våra sektioner, syndikat och lokala samorganisationer (LS) har rätt att besluta om stridsåtgärder. Det kan jämföras med fackförbunden inom LO, TCO och Saco. Där ligger beslut om strid hos den nationella förbundsstyrelsen. I en syndikalistisk sektion tas majoritetsbeslut på medlemsmöte eller i omröstning via röstsedlar.

FÖRBUD

Det finns ingen definition av begreppet stridsåtgärd i lagtexten, men i Arbetsdomstolens praxis nämns tre kriterier: det är en **åtgärd** som är **kollektiv** och har ett **fackligt syfte** (se t.ex. domen år 2018 nr 14). Begreppet stridsåtgärd omfattar alla eller nästan alla varianter av ekonomiskt tryck som jag berörde i föregående artikel. Det är allt från maskning och kollektiva hot om att säga upp sig till blockad och strejk.

Begreppet stridsåtgärd är alltså väldigt brett. Å ena sidan innebär detta att rätten att vidta stridsåtgärder omfattar väldigt många olika påtryckningar. Å andra sidan innebär det att förbuden mot stridsåtgärder likaså är väldigt omfattande. De viktigaste förbuden mot stridsåtgärder finns i MBL men också i LOA. Den enskilt viktigaste regeln är att fredsplikt råder i de frågor som regleras i ett kollektivavtal (41 § MBL). Svenska kollektivavtal brukar innehålla ytterligare begränsningar av stridsrätten.

ANTISTREJKLAGEN

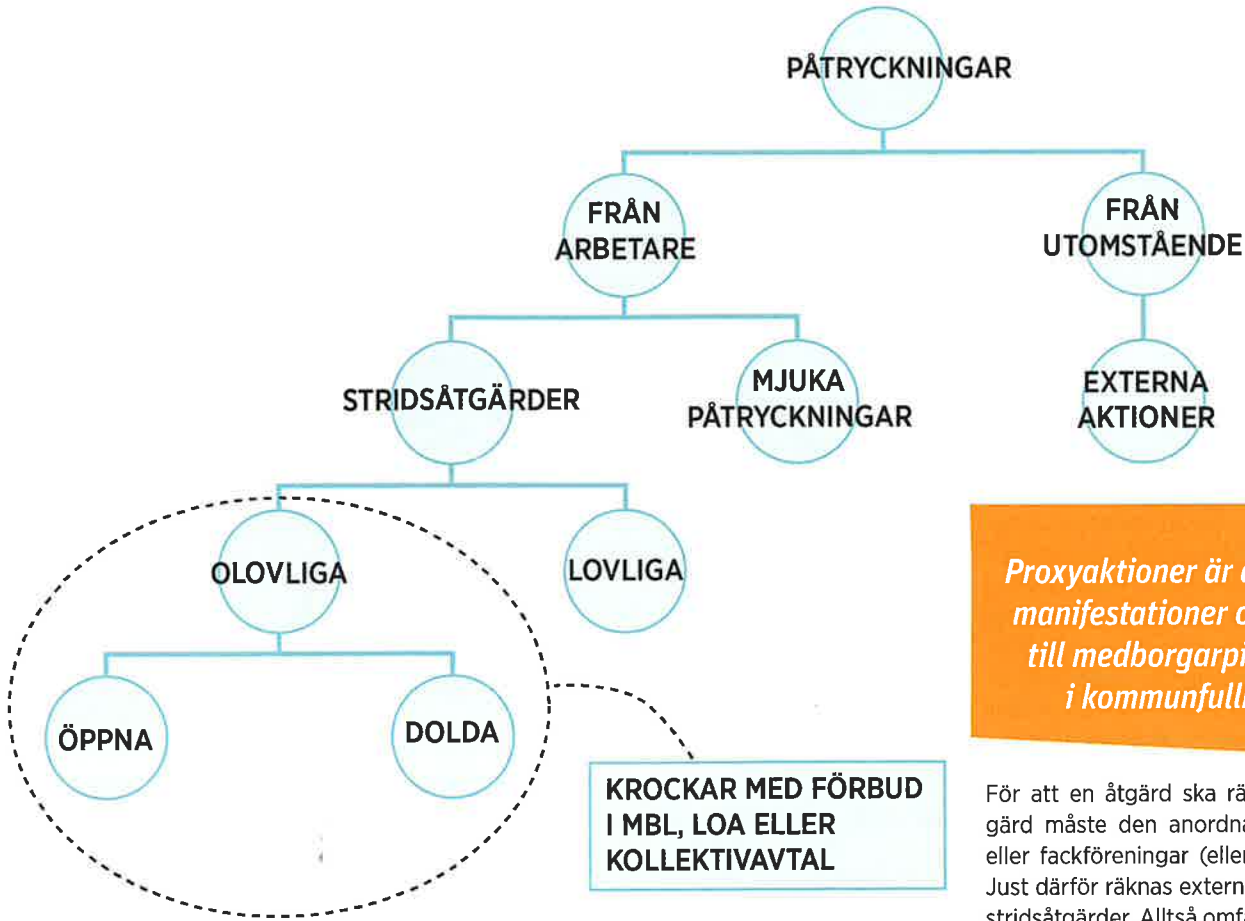
År 2019 skärptes begränsningarna av stridsrätten i MBL. Det var förvisso en väldigt arbetarfientlig lagändring, men jag har mött en överdriven pessimism bland fackligt aktiva arbetare. Ett vanligt missförstånd är att det numera är "nästan omöjligt att strejka" och därför kan vi bara förhandla och gå till domstol. Det stämmer inte. Figuren ringar in vilka påtryckningar som är förbjudna och belyser vad som är tillåtet. Som du ser är det inte alla påtryckningar som krockar med förbud mot stridsåtgärder. Jag ska kommentera figuren steg för steg.

MJUKA PÅTRYCKNINGAR

Först måste vi skilja mellan stridsåtgärder och andra påtryckningar. Påtryckningar som inte räknas som stridsåtgärder, omfattas inte av förbud mot stridsåtgärder i MBL, LOA eller kollektivavtal (KA). Kategorin andra påtryckningar kan i sin tur delas in i mjuka påtryckningar från arbetare och externa aktioner från utomstående aktörer. Till mjuka påtryckningar hör det som jag i föregående artikel kallade moraliskt tryck och psykologiskt tryck. Det är allt från att personalen talar samstämmigt mot ledningen på APT, till att göra namninsamlingar och ordna julbord utan cheferna.

Mjuka påtryckningar är allt från att personalen talar samstämmigt mot ledningen på APT, till att göra namninsamlingar och ordna julbord utan cheferna.

I Arbetsdomstolens praxis nämns alltså tre kriterier för stridsåtgärder, men dessa kriterier utgör ingen skarp gräns mellan arbetares stridsåtgärder och arbetares mjuka påtryckningar. Jag vågar dock påstå att moraliskt och psykologiskt tryck nästan alltid faller utanför begreppet stridsåtgärd. Jag vill också hävda att arbetares ekonomiska tryck nästan alltid räknas som stridsåtgärder och därför påverkas av förbud mot stridsåtgärder.

OFFENTLIG KRITIK AV ARBETSKÖPARE

Det moraliska och psykologiska trycket utövas ofta genom talade eller skrivna yttranden. Offentligt anställda har yttrandefrihet enligt grundlagen (både regeringsformen och yttrandefrihetsgrundlagen). Privatanställda har en svagare variant av yttrandefrihet som kallas kritikrätt. Är det då fritt fram att kritisera arbetsköparen?

Som tumregel kan sägas att kritik inom arbetsplatsen är oproblematiskt, medan offentlig kritik av arbetsköparen kan stöta på patrull – åtminstone i den privata sektorn. Ett exempel på det senare är att Arbetsdomstolen har behandlat en uppmaning till konsumentbojkott som stridsåtgärd. Uppmaningen gjordes av LO-facket Handels i form av flygbladsutdelning (se domen år 1982 nr 31).

Privatanställdas offentliga kritik av arbetsköparen kan dessutom krocka med den lojalitetsplikt som ingår i alla anställningsavtal. Brott mot lojalitetsplikten kan vara sakligt skäl för uppsägning. Det är Arbetsdomstolen som har tolkat in både kritikrätt och lojalitetsplikt i alla anställningsavtal (se t.ex. domen år 1994 nr 79).

För att undvika att arbetares offentliga kritik räknas som olovlig stridsåtgärd eller lojalitetsbrott, kan deras fackförening framföra kritiken som en stridsåtgärd. Facket tar då beslut enligt sina stadgar och varslar om att exponera arbetsköparen offentligt. Privatanställda kan givetvis också låta fackliga kamrater, som inte är anställda hos arbetsköparen, framföra kritik offentligt.

EXTERNA AKTIONER

Jag har nämnt att arbetares mjuka påtryckningar faller utanför begreppet stridsåtgärd. Detsamma gäller externa aktioner från utomstående aktörer. Med utomstående aktörer menas aktörer som inte är arbetstagare i förhållande till arbetsköparen ifråga. Det kan vara exempelvis konsumenter som pressar en arbetsköpare i handelsbranschen till stöd för personalen, patienter som pressar en arbetsköpare inom vården eller föräldrar till skolbarn som pressar en kommunal arbetsköpare.

Externa aktioner kan också kallas proxyaktioner. Det är allt från torgmanifestationer och bojkotter till medborgarpicknick inne i kommunfullmäktige. Externa aktioner kan också ringa in specifika beslutsfattare, exempelvis i form av ett färgstarkt besök på företagsledningens golfbana.

Proxyaktioner är allt från torgmanifestationer och bojkotter till medborgarpicknick inne i kommunfullmäktige.

För att en åtgärd ska räknas som stridsåtgärd måste den anordnas av arbetstagare eller fackföreningar (eller av arbetsköpare). Just därför räknas externa aktioner inte som stridsåtgärder. Alltså omfattas externa aktioner inte heller av regler om fredsplikt i MBL, LOA eller kollektivavtal. Obs! om en fackförening är inblandad i externa aktioner, kan det räknas som stridsåtgärd. Jag har nämnt exemplet där Arbetsdomstolen fastslog att LO-facket Handels uppmaning till bojkott var en stridsåtgärd.

Externa aktioner bör alltså vara renodlat externa för att falla utanför begreppet stridsåtgärd.

ÖPPNA OCH DOLDA STRIDSÅTGÄRDER

Stridsåtgärder är antingen lovliga eller olovliga. Olovliga stridsåtgärder är helt enkelt åtgärder som kolliderar med regler om fredsplikt. Som representant för SAC uppmanar jag inte till olovliga stridsåtgärder. Jag nämner bara att fenomenet förekommer.

Olovliga stridsåtgärder kan delas upp i öppna och dolda åtgärder (se figuren). Med dolda åtgärder menas aktioner där det är svårt eller omöjligt för arbetsköparen att peka ut ansvariga arbetare. Ett exempel kan vara att anställda annonserar i en tidning med rubriken "Arbetare söker ny arbetsgivare" och undertecknar som arbetare på företaget ifråga men inte anger sina namn.

Ett annat exempel kan vara att personalen på informell väg kommer överens om metoden att jobba efter regelboken. Om ingen fackförening eller enskild arbetare öppet har ivrat för aktionen kan det vara svårt för arbetsköparen att klämma till någon ansvarig. Det är inte en juridisk indelning att tala om öppna och dolda stridsåtgärder. Det är istället en praktisk indelning. Dolda åtgärder kan också kallas anonyma åtgärder.

LOVLIGA STRIDSÅTGÄRDER

Lovliga stridsåtgärder är åtgärder som inte krockar med fredsplikt. Jag har nämnt tre grundförutsättningar för att arbetares stridsåtgärder inte ska kollidera med lagen. Stridsåtgärder måste anordnas av en fackförening efter beslut i behörig ordning och facket ska varsla i förväg. Ett undantag från varselplikten gäller vid indrivningsblockader. Det är stridsåtgärder i syfte att driva in löneskulder eller annan ersättning för utfört arbete.

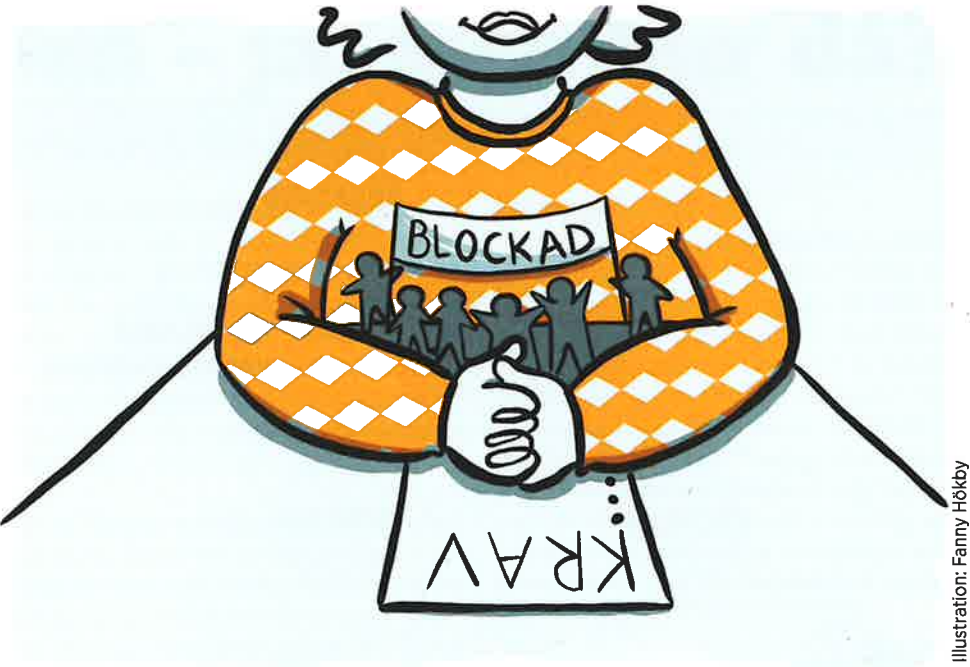
Fram till år 2019 fanns det två enkla huvudregler för stridsåtgärder i 41 § MBL. Fackföreningar och arbetsköpare som var bundna av kollektivavtal omfattades av fredsplikt. I avtalslösa förhållanden rådde däremot fri stridsrätt (våldigt få begränsningar). År 2019 ökades fredsplikten i MBL drastiskt. För att få klarhet i juridiken är det nyttigt att skilja mellan tre olika typsituationer. Jag utgår här från att en syndikalistisk sektion vill veta om den har rätt att vidta stridsåtgärder.

TRE TYPSSITUATIONER

I den första typsituationen är sektionen part i kollektivavtal. Det medför den mest omfattande fredsplikten, enligt regeln i 41 § MBL.

I den andra typsituationen är arbetsköparen inte bunden av något kollektivavtal alls. Då är ändå strid i rättstvist förbjudet, enligt den nya regeln i 41 e § MBL. Det innebär att sektionen inte får strida i syfte att tvinga arbetsköparen att följa sektionens uppfattning om hur en regel ska tolkas och tillämpas. Det är till exempel förbjudet att ta strid för kravet att arbetsköparen ska respektera anställningsskyddet i LAS.

I den tredje typsituationen har sektionen inget kollektivavtal, men arbetsköparen har avtal med andra fackföreningar. Då måste sektionens syfte med stridsåtgärder vara att ingå kollektivavtal, enligt den nya regeln i 41 d § MBL. Sektionen måste också först begära

förhandling och lägga fram ett förslag till kollektivavtal. Annars blir striden olovlig.

Förbudet mot strid i rättstvist gäller i alla tre typsituationer.

Medlemmar i en LS av SAC som vill veta mer om kollektivavtal och olika alternativ till kollektivavtal, kan läsa SAC:s strategiutredning efter inloggning på sac.se/strategiutredning-en.

INDRIVNINGSBLOCKAD OCH SYMPATIÅTGÄRD

I alla tre typsituationer finns det undantag från fredsplikten. De två viktigaste undantagen rör indrivningsblockad och sympatiåtgärder (41 § MBL). En fackförening har alltid rätt att vidta stridsåtgärder i syfte att driva in löneskulder om det är "en klar och förfallen fordran". Om arbetsköparen invänder mot lönekravet och har grund för sin sak, så är skulden inte klar och då är blockaden inte heller lovlig. Det kan bli stora ekonomiska skadestånd om arbetsköparen lyckas bevisa att en olovlig blockad har orsakat stor ekonomisk skada. Men om arbetsköparens invändning mot lönekravet är uppenbart ogrundad, kan facket ordna blockad utan plikt att betala skadestånd.

I den privata sektorn har fackföreningar alltid rätt att vidta sympatiåtgärder till stöd för en lovlig konflikt. I den offentliga sektorn finns begränsningar för dem som jobbar med

myndighetsutövning. Dessa får endast delta i stridsåtgärder som rör förhållandet mellan offentliga arbetsköpare och deras anställda (23 § LOA). Alltså är de förbjudna att vidta sympatiåtgärder till stöd för konflikter i privat sektor.

POLITISKA STRIDSÅTGÄRDER

Jag har nämnt tre kriterier för stridsåtgärder: det är kollektiva åtgärder med ett fackligt syfte. Av Arbetsdomstolens praxis framgår att även politiska stridsåtgärder är tillåtna i viss utsträckning. Fackliga stridsåtgärder har till syfte att påverka villkoren på arbetsplatsen eller i övrigt påverka förhållandet mellan anställda och arbetsköpare. Politiska stridsåtgärder, däremot, vidtas för att påverka inhemska politiska förhållanden eller vidtas mot bakgrund av internationella förhållanden.

För offentligt anställda gäller särskilda begränsningar i 23 § LOA. Alla offentligt anställda är förbjudna att delta i stridsåtgärder i syfte att påverka inhemska politiska förhållanden. Det innebär att strid mot bakgrund av internationella förhållanden är tillåtna, dock ej för dem som jobbar med myndighetsutövning. För den senare gruppen råder ett heltäckande förbud mot politiska stridsåtgärder.

Får både privatanställda och offentligt anställda gäller vissa begränsningar enligt Arbetsdomstolens praxis. Politiska stridsåtgärder måste vara kortvariga, i vart fall om

facket som vidtar åtgärden är bundet av kollektivavtal. Domstolen har accepterat strejk några timmar men skulle knappast acceptera flera dagar (se t.ex. domen år 1984 nr 91).

STRATEGIUTREDNINGEN

Nu har jag berört tre olika typsituationer. I samtliga situationer har anställda rätt att delta i indrivningsblockader, sympatiåtgärder och politiska stridsåtgärder, med de begränsningar som följer av Arbetsdomstolens praxis och LOA. Ett sista undantag från fredsplikten (i typsituation nummer ett) är den så kallade kvarlevande stridsrätten. Vad det innebär kan LS-medlemmar läsa om i SAC:s strategiutredning (sac.se/strategiutredningen).

I den tredje och sista delen i denna serie tar jag upp några motdrag som arbetsköpare kan göra. I samband med det berör jag skadestånd vid olovliga stridsåtgärder.

Rasmus Hästbacka
Facklig samordnare

Var är frågelådan?

I detta nummer uteblir frågelådan men du kan läsa den på webben!

Gå till syndikalisten.sac.se. Hittar du den inte bland de översta artiklarna kan du kolla kategorierna och klicka på "frågelådan".

Denna gång svarar vår fackliga samordnare på frågan "Vad kan förhandlare göra när arbetsköpare kommer till möte men inte vill motivera sina ståndpunkter eller ens lämna ut information?"

Tips från juristerna

När arbetsköparen inte har gett tillräcklig skriftlig information – Begär skadestånd!

Arbetsköparens skyldighet att ge anställda skriftlig information om deras anställning och anställningsvillkor har utökats i flera omgångar, enligt paragraf 6 c i lagen om anställningsskydd (LAS). Numera är listan på krav så omfattande att arbetsköpare väldigt ofta bryter mot åtminstone något av kraven. När förhandlare möter besvärliga arbetsköpare kan det vara lämpligt att lägga till skadestånd för dylika brott även om tvisten egentligen handlar om andra frågor.

har börjat arbeta. Hit hör exempelvis information om längden på anställdas betalda semester, det skydd för social trygghet som arbetsköparen tillhandahåller och tillämpligt kollektivavtal.

Hur höga skadestånd är det rimligt att kräva för brott mot paragraf 6 c?

Vi rekommenderar 25 000 kr som utgångspunkt om arbetsköparen inte har gett någon skriftlig information alls. För brott mot övriga punkter, yrka lämpligen 5 000 kr per punkt om arbetsköparen åtminstone har upprättat ett skriftligt anställningsavtal. Det går att argumentera för högre skadestånd ju längre arbetsköparen har dröjt med att ge information.

Som vanligt är det en förhandlingsfråga. Om tvisten rör andra viktigare frågor, kan en lämplig taktik vara att erbjuda arbetsköparen en rabatt på skadestånd för brott mot 6 c § LAS om arbetsköparen är tillmötesgående i dessa andra frågor.

Lagtexten finns på internet: lagen.nu/1982:80

SAC:s rättskommitté (RK)
Alice Blomdahl
Frederick Batzler
John Nordmark
Josefin Jalhed
Rasmus Hästbacka

Illustrationer: Iso Lindh

Vissa punkter ska arbetsköparen informera om senast en månad efter det att anställda

Förhandlare träffades i Malmö

För att få möjlighet att träffas och utbyta erfarenheter för att sedan kunna driva fackliga ärenden mer effektivt i våra lokala samorganisationer. Det var målet för den konferens med fokus på förhandling, för aktiva förhandlare inom hela SAC, som ägde rum i Malmö i våras.

Förhandlare från olika lokala samorgansationer möttes i Malmö LS lokaler för att utbyta erfarenheter. Foto: Christopher Ståhl

Malmö [lokala samorganisation \(LS\)](#) skickade en ansökan om ekonomiskt stöd till [Centralkommittén \(CK\)](#) för att kunna arrangera förhandlingskonferensen. Där uttrycktes en förhoppning om att konferensen skulle möjliggöra ett förenklat samarbete mellan LS i olika delar av landet. Med hopp om en framtid där vi i högre grad kan dra nytta av varandras kunskap för att exempelvis hitta lösningar i komplicerade frågor. Deltagare från Göteborgs, Malmö, Stockholms, Uppsala och Dalarnas LS var där.

Syndikalistens redaktör hade ett videomöte med Glenn Borg från Göteborgs LS som var där.

Hej Glenn!
Hur blev du inbjuden till förhandlingskonferensen?
– Vi fick frågan till förhandlingskommittén i Göteborgs LS, om vi ville komma. Vi blev fem från Göteborg.
Arrangörerna önskade idéer från deltagarna på vad de ville prata om. Glenn tillägger att konferensen kändes lagom stor.
– Vi kunde diskutera i smågrupper. Demokratiprocessen fungerade otroligt bra,

Glenn Borg, Göteborgs LS.
Foto: Privat

berättar han.
Glenn berättar att det var bra arrangerat av Malmö LS.
– Det var bra flyt, schema hölls bra. Det var också god och bra mat. Det är gött när det fungerar.

Vilka idéer hade ni med er från Göteborgs LS?
– Hur vi hanterar hot mot medlemmar och förhandlare, samt rädsla. Förhandlingspsykologi och strategier ville vi prata om, svarar Glenn och tillägger att de också ville diskutera hur de kan få in nya medlemmar i förhandlingsarbetet.

Vad var bra eller rentav bäst?
– Jag blev väldigt inspirerad av hur andra LS jobbar, bland annat att inte vara rädd för att ta något till rättegång. Diskussionen om vad vi tar med oss och vad vi inte tar med oss till rättegång var bra.

Hur skiljer sig olika LS när det kommer till förhandlingar?
– Det är skillnad på hur mycket tid vi kan lägga. Andra skillnader är till exempel hur mycket arbetslivskriminalitet som finns i området. Det var skrämmande att höra vissa historier.

Kände du att du hade med dig bra tips att dela med dig av från din LS?
– Ett väl förberett protokoll att slänga fram till [arbetsköparen](#).

Glenn nämner också fördelen med digitala verktyg som gör att alla förhandlare i SAC:s instanser enkelt kan utbyta erfarenheter och ge varandra råd.

Syndikalisten ställde också frågor via mejl till två av deltagarna.

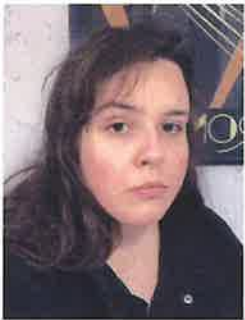

Foto: Privat

Hej Fanny Rosdahl Rosenglim, medlem i Malmö LS!

Hur länge har du varit förhandlare i din LS?
Cirka 6 månader.

Ge några exempel på konferensens innehåll!
Den innehöll olika diskussionspunkter, till exempel hur de olika LS:en ser på domstolsprocesser, hur vi ska göra för att alla hålla kontakt med varandra, förhandlingspsykologi, hotfulla arbetsköpare, krångliga leverantörskedjor och rutiner för enskilda LS. Dessa punkter hölls i små grupper och sedan samlades alla för att återge några konkreta punkter. Sen hade vi upplagda pauser där vi kunde sitta och prata fritt, oftast blev det ändå fokus på förhandling men det var väldigt kul! Vi åt god mat, hade fint väder och bra diskussioner.

Vad var bra eller rentav bäst?
Det bästa var helt klart att bara höra alla perspektiv och tillvägagångssätt, det blev jättebra i storgruppen.

Var det något som var mindre bra?
Det var nog i så fall boendet som lämnade lite att önska.

Kände du att du hade med dig bra tips att dela med dig av från din LS eller sektion?
Det var några nya förhandlare där som jag kunde ge lite konkret information om någon preskriptionstid kanske, jag är själv rätt ny så jag tog mest in information.

Vad är det som du främst tar med till din LS och/eller sektion från konferensen?
Jag tar med mig en känsla av att fortsätta vilja utbyta åsikter och hålla diskussioner med

alla syndikalistiska förhandlare, vilket vi kom fram till att ha via [Mattermost](#), där kan vi även spara all information som kan vara viktig för förhandlare.

Några konkreta grejer:
Ringa upp efter att ha skickat förhandlingsframställan.
Vid konkursärenden, ringa upp konkursförvaltaren och påpeka situationen som föreligger, att förvaltaren inte kan bete sig hur som helst.

Foto: Privat

Hej Lior Tell Stefansson, medlem i Dalarnas LS!

Hur länge har du varit förhandlare i din LS?
Jag gick med i [styrelsen](#) 2023 (då Älvdalsbygdens LS) på årsmötet och hade min första förhandling i början på 2024.

Ge några exempel på konferensens innehåll!
Konferensen innehöll flera [workshops](#) där vi diskuterade olika ämnen kopplade till förhandling. I en workshop i slutet av dag 2 diskuterade vi "förhandlingspsykologi", alltså hur vi kan tänka och agera för bästa möjliga utfall.

Vad var bra eller rentav bäst?
– Det bästa var att sitta med andra förhandlare i andra LS runt om i landet och knyta kontakter och dela kunskap. För oss, som är en relativt liten LS med få "fall", var detta jätteinspirerande och viktigt. Det känns nu som att vi har flera tankar och idéer som vi vill implementera i vår LS och att det nu finns/kommer finnas bättre och tydligare forum för kontakt och kunskapsutbyte. Maten var dessutom väldigt bra och jag uppskattade mycket att det var vegannorm under konferensen.

Var det någon som var mindre bra?
– Det enda som kunde varit bättre var att ha schemat tydligare innan konferensen.

Vi var lite osäkra på tider och upplägg innan vi kom på plats och det skapade en del stress. Dessutom var vandrarhemmet, som var bokat av Malmö LS, invaderat av väggglöss som vissa av oss blev drabbade av vilket skapade stora problem och mycket stress efter konferensen. Detta var klart inte LS fel men en tydligare granskning av eventuella boenden innan hade varit uppskattat till kommande konferenser.

Kände du att du hade med dig bra tips att dela med dig av från din LS eller sektion? I så fall vad?

Jag kände inte att jag hade jättemycket att komma med då jag endast varit med på en förhandling innan och är relativt ny inom området. Vad jag kunde dela med mig av var erfarenheter från den förhandlingen jag var med på och vilka strategier vi använde för att få det bästa ur situationen.

Vad är det som du främst tar med dig till din LS och/eller sektion från konferensen?
Behovet av resurser och kunskapsutbyte vilket vi började skapa redan på plats. Dessutom tankar på upplägg hur förhandlingskommittéer kan se ut och verka, vilket vi ska försöka skapa rutiner och stadgar kring på vårt kommande årsmöte. Dessutom behovet och ingångar med låg tröskel för att få in fler som vill vara förhandlare.

MATTERMOST CHATTVERKTYG

Mattermost finns på [SAC:s egna servrar](#). För de som är bekanta med Slack eller Discord så är det hyfsat likt de programmen. Det installerades av Webbkommittén för några år sedan för Solidariska byggare, som främst använt det i sin organisering på flera språk.

Vi har redan chattverktyget Talk i Share, men medan Talk är bra för mindre grupper så är Mattermost **jättebra för konversationer som inkluderar många personer**. Det finns i verktyget "grupper" (t.ex. en LS, ett distrikt, eller en kommitté). I dessa grupper finns det "kanaler" (#styrelsen, #kassörskanalen, #fkom) och i kanalerna går det att ha "trådar", vilket är ett sätt att hålla flera konversationer igång parallellt. Det är lätt att skapa nya kanaler.

Mattermost har använts flitigt inom Göteborgs LS sedan 2023 och har verkligen underlättat arbetet där. Mattermost har inte spridits brett inom federationen för att det inte är kopplat till medlemsregistret än. **När Mattermost är kopplat till medlemsregistret kommer LS bjudas in brett, tillsammans med tydligare förklaringar om vad det är, hur det fungerar, och varför du vill använda det.**

Feministiskt driven och referenstyngd bok om författarparet Martinson

Vi drabbade samman med våra ödens hela bredd är en bok om det litterärt produktiva paret Moa och Harry Martinson. Båda var arbetarförfattare och verkade som Arbetaren-skrivare. Moa inledde sitt skrivande yrkesliv där 1922. Någon särskild vikt vid paret syndikalistiska engagemang lägger inte bokens författare. Det litteraturprofessor Witt-Brattström, som också skrev sin doktorsavhandling om Moa Martinson, gör i boken är att synliggöra paret Martinsons intellektuella utbyten och stormiga äktenskap.

Inledningen till boken är intresseväckande och skriven med lätt hand. De efterkommande kapitlen kräver emellertid läsarens uppmärksamhet. Många citat från paret vänners brev och från litteraturforskare är insprängda i texten och det är stundtals svårt att hänga med i vem som sagt vad. Det är en driven text som argumenterar för att Moa och Harry gjort varandra till bättre författare. Det finns – med rätta – en feministisk agenda i Witt-Brattströms text. Hon visar på tydligt sätt hur Moa Martinsons realistiska kvinnogestaltningar skiljer sig från de manliga

Vi drabbade samman med våra ödens hela bredd
Ebba Witt-Brattström
Historiska Media (2024)

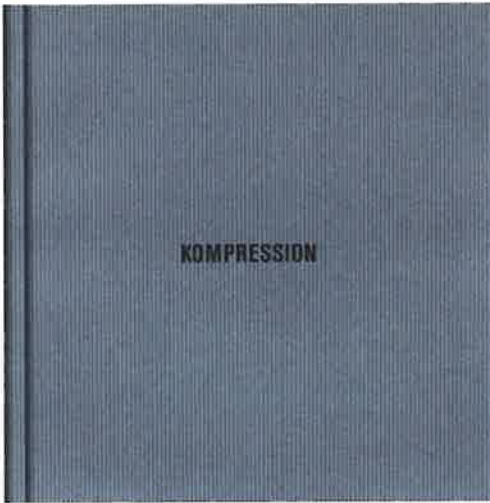

författarkollegornas idealiserande eller ned-sättande kvinnobilder. Witt-Brattström menar dessutom att "litteraturpatriarkatet", det vill säga manliga, tongivande litteraturforskare, avfärdar att Moa haft positiv inverkan på nobelpristagaren Harrys litterära kvalitet. Och hon skräder inte orden; det är "patetiskt" att forskningen bortsett från författarparet personliga dynamik. Detta ger härlig energi åt den annars så referenstyngda texten.

Catharina Bergman
Umeå LS &
Redaktionsgruppen

Upplysande diktsamling som ger röst åt migrantarbetare

Kompression
Emil Boss
Bokförlaget Lejd (2023)

Emil Boss Kompression är en diktsamling som ger röst åt migrantarbetare i Sverige. En stor del av dikterna utgörs av ett kortfattat återberättande av deras historier. Namnen på dem som författaren talat med finns på bokens sista sidor. Arbetarnas vittnesmål är komprimerade och består av runt tolv rader text. De få raderna lyckas fånga kärnan i deras upplevelser av en svensk arbetsmarknad som skoningslöst exploaterar människor.

Tre korta meningar illustrerar vad det handlar om: "Vi fick aldrig några papper. Vi fick ingen lön. Vi fick bara arbeta." Några andra talande diktrader: "Sverige är bland de värsta länderna att arbeta i. Alla tror att det är bra här, med välfärd och mänskliga rättigheter, men det gäller bara svenskarna."

Det korta textformatet fungerar väldigt väl för att göra mig upplyst om hur migrantarbetare behandlas i Sverige. Ellinor Torp upplyser om detsamma genom granskande reportage (som i boken *Rent åt helvete*) och Pelle Sunvisson gör det i romanform. En diktbok som Kompression, som ger en kollektiv röst, gör migrantarbeters erfarenheter lättillgängliga just för att de är så kärnfulla. Dessutom har boken ett relativt enkelt språk. Berättelserna ackompanjeras av fotocollage med bilder från olika arbetsliv. Dessutom finns här poetens röst, som i korta fraser om kapitalackumulation och vanmakt också uttrycker ett hopp: "mot den ännu möjliga organisationen".

Catharina Bergman

Tillsammans kan vi förändra normerna – Emil håller hoppet vid liv

Emil Boss har gjort sig känd i fackliga kretsar då han uttalat sig i tv och tidningar om migrantarbeters otrygga situation. Men Emil har också släppt flera diktsamlingar. Syndikalisten pratade med Emil om författarskap och hur den fackliga kampen startade.

Hur är läget nu i Stockholms lokala samorganisation (LS)?

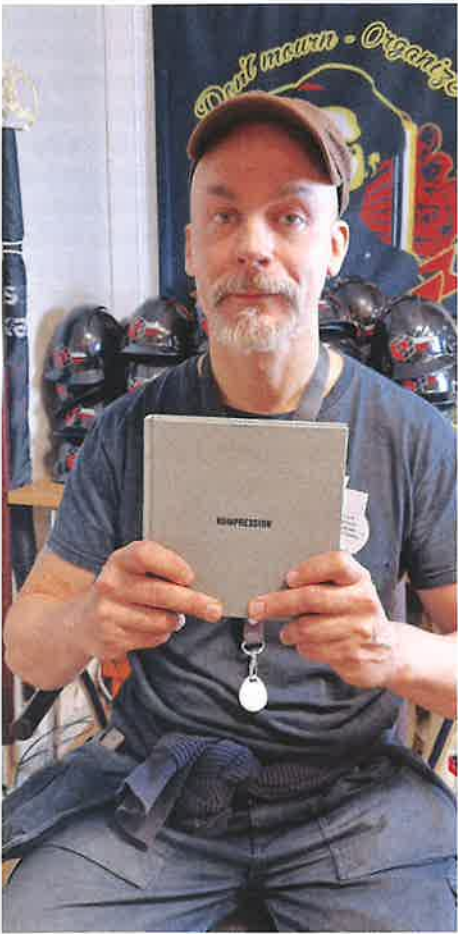
– Jag funderade på det, säger Emil. Och så kom jag på att det snart är medlemsmöte, årsmöte, landsmöte i Motala och så medlemsmöte igen. Vi har ärendestopp i början av juni och det blir alla lugnare av. Stoppet innebär att de inte tar emot nya ärenden utan endast betar av de som redan finns.
– Så länge man inte har dåligt samvete så går det mycket bättre, tillägger Emil.

Berätta om din diktbok Kompression!

– I arbetet för syndikalisterna i Stockholm har jag träffat oerhört många arbetare som varit väldigt illa, mellan 2000-3000 personer. När det pågick några år kände jag ett behov av att sprida det till fler, det jag har fått höra inom de här fyra väggarna. Mitt främsta medel är poesi och då blev det en diktsamling.

Det året, 2020, var jag ledig två dagar. Jag började städa matbutiken klockan sju, hade ledigt tre timmar på eftermiddagen och sen slutade jag klockan nio. Varje dag. I slutet blev jag nästan galen. Jag grät i sängen. Svenskarna såg mig i butiken varje dag, på morgonen och på kvällen, vardag och helg, men ingen sa något.

Utdrag från Kompression av Emil Boss
(Bokförlaget Lejd 2023)

Emil beskriver det som en utmaning att försöka förmedla så många röster som möjligt.
– Jag försökte skriva komprimerat, med ett litet antal citat av 40 arbetare. De är ihopbundna av kortfattade diktrader där jag försökt att säga något om den ekonomiska rörelsen i tiden som skapar det här eländet. De paternalistiska strukturerna har återkommit på bred front på bara några decennier.

Sverige är bland de värsta länderna att arbeta i. Alla tror att det är bra här, med välfärd och mänskliga rättigheter, men det gäller bara svenskarna. När vi byggde på Mall of Scandinavia jobbade vi på andra objekt på dagarna, sen körde de oss till gallerian på kvällen. Jag jobbade flera gånger mer än trettio timmar i sträck. När vi var sjuka sa de åt oss att komma till kontoret och ta tempen där. Ingen fick sjuklön.

Utdrag från Kompression av Emil Boss
(Bokförlaget Lejd 2023)

Vad har du för roll i Stockholms LS?

– Jag är förhandlare i byggsyndikatet, och avlastar förhandlingssekreteraren lite. Arvode har jag på 75 procent, men arbetar lite mer än heltid.
Emil är arvoderad för förhandlingar men inte för andra möten. Ersättningen för arvoderade uppdrag i Stocholms LS är samma som för SAC:s funktionärer, som beslutats av kongressen.

Hur mycket jobbar du som författare?

– Jag har jobbat som författare det senaste halvåret genom att åka runt mycket och läst dikter. Jag har skrivit en del också. Tidigare jobbade jag mer konceptuellt men är lite trött på det och vill skriva mer nyttobetonad dikt för att den ska vara mer användbar. Jag vill skriva snabbt, utan censur.

"Det får handla om det jag har framför näsan och upprör mig"

”Det finns definitivt hopp om förbättringar. Slutsatsen är att våra fackliga verktyg rår på eländet”

Jag bad om att inte få städa den villan. Jag visste att det bodde en minister där, men jag visste inte att det var statsministern. När poliserna kom med dragna vapen blev jag jätterädd. Den sista lönen fick jag aldrig eftersom de tog mig. Nu säger chefen till tidningarna att jag aldrig har jobbat för honom.

Utdrag från Kompression av Emil Boss (Bokförlaget Lejd 2023)

Även i tidigare verk av dig har ditt andra yrke fått ta plats. Ser det ut så i all din poesi, att den är kopplad till arbete?

– Det är för att jag inte har någon fantasi. Det får handla om det jag har framför näsan och upprör mig. Jag skriver bara om saker som jag är innesluten i, jag är inte journalist. Emils diktsamling *Acceleration* (2017) knyter an till hans arbete på Systembolaget. – Jag har slutat helt där men undersökt möjligheten att komma tillbaka, men jag är svartlistad. Vi strejkade för det var svårt att leva på lönerna. Emil slutade arbeta för Systembolaget 2017. Han berättar att det inte var bättre att jobba där för två år sedan enligt en kamrat i Stockholms LS.

Hur och när började ditt fackliga engagemang?

– Jag började på Systembolaget 2002. En trevlig kollega, Jalle, berättade om SAC, tyckte att jag skulle gå med. Jag gick med 2005. Villkoren på Systembolaget är väldigt dåliga. Vi bildade en driftsektion som vi hade i 10 år. Vi var framför allt tre personer som var intresserade av de fackliga frågorna och new management-modellen som företaget använde.

Emil och hans fackkamrater gjorde vad de kunde för att kämpa emot. Han berättar att det ofta gick osannolikt bra. De fick ha kvar två ordningsvakter som skyddade personalen, samt mer bemanning och lyckades få bolaget att sköta städningen i egen regi istället för att anlita skurkfirmer. De kunde också påverka hållbarhetsarbetet vid inköp av varor. – Det coola är att vi var så få, 3-20 personer genom åren. Främst 3-5 aktiva. Vi genomförde två strejker. Vi stod utanför butiken och pratade med stammisar. Det roligaste minnet är att det var så många vid Systembolagets butik vid Gullmarsplan som tackade för att vi strejkade utan att veta varför vi strejkade, det kanske inte hade varit samma mottagande på Östermalm. För att det gick framåt för arbetarna på Systembolaget så ville även arbetsköparen gå långt för att bli av med de fackligt aktiva. En management-konsult anlätades på heltid för uppdraget. – Det blev som en dålig deckare. När ledningen skulle ta ett ”helhetsgrepp om arbetsmiljön” glömde de anteckningar och faktura i ett fikarum där jag städade. Vi gick ut med

Det började klia i ögonen och på huden efter några veckor. Jag bad om att få en mask och jag fick en andningsmask men utan rätt filter. Vi besprutade gurkorna med olika kemikalier. Nu säger facket att vi skulle ha fått heltäckande kroppsdräkter. De säger att man får cancer. Vi var tio ungdomar från Ukraina som jobbade tolv timmar om dagen utan lediga dagar. Vi fick sextio kronor i timmen. Det var ekologiska gurkor åt ICA.

Utdrag från Kompression av Emil Boss (Bokförlaget Lejd 2023)

det i media. Det stod bland annat saker som ”göra oss av med syndikalister”. Vi ska inte underskatta hur mycket vi kan förändra men inte heller hur ovilliga att förändra ett företags ledning kan vara.

Om du tänker på arbetsmarknaden som den ser ut idag i Sverige, finns det hopp om att migrantarbetare, och andra utsatta grupper, ska få känna sig trygga på jobbet?

– Det finns definitivt hopp om förbättringar. Slutsatsen är att våra fackliga verktyg rår på eländet. Vi växer bland ukrainare och lokalt i Stockholm finns det hopp om att påverka flera branscher. Bland skurkaktiga arbetsköpare i Stockholm sprids ordet, att om någon luras på lön kan syndikalisterna komma efter dem. – Vi måste växa mer för att det ska bli den historiska förändringen som vi sett tidigare i Sverige. Paternalism är tillbaka, en gast från för förr i tiden. Ojämligheten är för stor mellan arbetare och den som bestämmer. Utsattheten blir mindre om många tillsammans förändrar normerna. Då kommer lagarna börja fungera igen.

Text & foto: Solveig Betnér Informationsorganisatör

Iso har ritat bilderna till SAC:s nya informationsmaterial

Foto: Privat

Hej Iso! Du har illustrerat massor till den här tidningen men också till SAC:s nya informationsmaterial. Varför har du tagit dig an dessa uppdrag?

– Det är ett tydligt uppdrag där jag känner att jag har en kompetens som jag kan bidra med. Det kan vara svårt att ha ork och tid till vissa fackliga engagemang, men det här uppdraget är en bra grej att göra utifrån mitt egna schema. För mig är det ett enkelt och roligt uppdrag, att illustrera.

Iso har också lönearbete som koordinator på Illustratörscentrum, en slags projektledar-

Illustration av Iso från broschyren ”Ny i SAC”.

roll som rymmer ansvar för kopiatorer såväl som kommunikation.

– Det är kul och varierande. Det känns meningsfullt att jobba i en medlemsorganisation.

Illustratörscentrum är en uppdragsförmedlare för arbetare inom grafisk form, animation och illustration. Där kan du söka efter kreatörer och hitta verk av den personen, även av Iso själv.

Om någon som läser detta tänker ”jag vill också komma vidare och få betalt för mina illustrationer”, hur ska hen tänka för att komma dit?

– Det bästa tipset är att inte göra det ensam. Det går att hitta uttryckssätt och att utbilda sig på egen hand, men att frilansa kräver mer.

Iso förklarar att det finns olika nätverk som samlar kreatörer, till exempel genom olika communitys på webben, men tycker själv att det bästa är en grupp som kan ses i verkliga livet.

– En plats där medlemmar aktivt kan höja varandras kompetenser. Det kan vara på enkla sätt, som att tipsa varandra om uppdrag och rimliga arvoden men även utbyte av tekniska och pedagogiska tips.

Vilket är det roligaste uppdraget du haft?

– Jag gjorde en väggkalender. Då var det grafisk formgivning och jag fick använda andra verktyg än när jag illustrerar. Uppdraget från SAC, med illustrationerna, är också jätteroligt. Det är klurigt och kul att förmedla till exempel maktrelationer och juridik och att försöka göra det utan att använda stereotyper. Det är utmanande.

Vad skulle du allra helst ha för lönearbete?

– Jag har hållit kurser i serieteckning och bildberättande och det var väldigt roligt. Att få hålla på med serieteckning på deltid är en önskan.

En av Isos illustrationer från broschyren ”Ny i SAC”

Varför gick du med i Stockholms lokala samorganisation (LS) av SAC?

– Jag hade förstått från kompisar och bekanta att jag står nära den fackföreningen. Även om jag inte kunde mycket om syndikalism så kändes det vettigt att kolla upp det facket. På en demonstration var någon syndikalist ute och värvade medlemmar och då fick jag frågan. Och jag tänkte ”fy faan vad bra, nu blir det av”.

Iso blev medlem i sin LS 2015, har suttit i styrelsen för KIM-syndikatet (Kultur, IT, media) i ett år och gick med i Syndikalistens redaktionsgrupp 2020. Hen fortsätter gärna illustrera till vår medlemstidning.

Får andra instanser än centralorganisationen, till exempel LS, också använda dina illustrationer?

– Jajamen!

Solveig Betnér Informationsorganisatör

För att använda Isos illustrationer, kontakta syndikalisten@sac.se.

Landsmöte 2024

"Sol, bad och syndikalism. Vad mer kan vi önska oss?"

För att diskutera grundläggande frågor om SAC:s framtid under en helg utan att det måste tas beslut. Det var målet med landsmötet som samlade 30 deltagare från 13 olika lokala samorganisationer i Motala Folkets hus den 25 och 26 maj.

Läs en del i taget och fundera under sommaren. Vad vill du att vår organisation ska vara? Mellanrubrikerna är uppdelade efter diskussionsblockens ämnen.

Deltagare i SAC:s landsmöte 2024. Längst upp fr. vänster: Frederick Batzler, Tim Persson, Håkan Gustafsson, Pamela Otarola, Björn Pettersson, Markus Andersson, Anna Fröding, Per Feiff, Agnes Lansrot, David Garriga, Cecilia Ylipää, Kristian Falk, Alice Blomdahl, Sebastian Carlsson, Ivan Semenov och Johan Nora. Nedre raden fr. vänster: Ninian Sassarinis-McGowan, Gabriel Kuhn, Måns Gruäng, Jonathan Bergsborn, Jesper Johansson, Wil Geier, Rasmus Hästbacka och Alexander Westerberg. Ytterligare sex personer var med på mötet men syns inte i bild.

Alice Blomdahl, som väckte idén om ett landsmöte, inleder:
– Jag har haft känslan av att SAC står och stampar, att vi inte är det vi skulle kunna vara. Jag har varit medlem i Göteborgs LS i några år, det måste finnas något vi kan göra med federationen.
Alice tillägger att vi gör massa saker, men det är utspritt på olika håll. Hon ställer frågan om vi gör rätt grejer? Vad kan vi göra med klasskampens behov? Att vi alla svarar på

den frågan tillsammans är Alice önskan.
– Det finns ett jättegär och behov av en klasskampsrörelse, men jag upplever ibland att SAC står och tittar på, tillägger hon men vill också upplysa om att hon är optimistisk, annars hade hon inte varit på mötet.
VARFÖR SAC?
Vår generalsekreterare Gabriel Kuhn (Fruviks LS) inleder den första diskussionspunkten.
– När jag förberedde mina intron tyckte jag

det var svårast till den här punkten för att den är så otroligt stor. Men det är en viktig fråga som ligger till grund för allt annat vi ska diskutera. Jag har försökt att sammanfatta de diskussioner vi haft inom arbetsgruppen, så de intron jag håller är inte bara mina egna ord.
Enligt Gabriel finns det ett kort standardsvar på frågan "varför SAC"? Det måste finnas ett alternativ till LO och det är bra med syndikalism. Han ger exempel på mer specifika

Jonathan Bergsborn var mötets presidium och hade koll på talarordning och tid.

frågor som ryms under de svaren: Levererar SAC det som är bra med syndikalismen? Vad får LS när de betalar sin avgift till SAC? Gabriel lyfter även att fackföreningen är medel för klasskampens egentliga mål enligt SAC:s principförklaring från 1910.
– Hur kan det jag gör nu relatera till det målet? funderar Gabriel ibland när han sitter och jobbar på SAC:s kontor på Sveavägen.

Ninian Sassarinis-McGowan (Uppsala LS) är också med i arbetsgruppen för landsmötet. Hon yttrar en respekt för SAC:s uppbyggnad men tycker att "mycket är på låtsas" och upplever en "tom struktur".
– Vi har medlemmar i LS som inte får svar när de mejlar sina LS. Det är fett problematiskt. Det är ett stort svek mot klasskampen, att vi har medlemmar som inte får hjälp, säger hon.
Anna Fröding från Västerås vill berätta varför SAC behövs.
– Nu kanske vi behövs mer än någonsin. Jag vill säga något peppande till Alice inledning, angående att SAC skulle stå passiv och titta på. Det kanske är lite det som SAC ska göra, att stå och titta på håll. SAC och CK ska vara som en lagkapten. Det är vi i LS:en som ska springa, och det ska vi göra på de bollarna vi tycker är viktiga och det är så vår organisationsstruktur ser ut, säger Anna.
Tim Persson (Göteborgs LS), SAC:s kassör, vänder på den stora frågan:
– Varför inte SAC? Det funkar väl rätt bra eller?

När SAC:s fackliga samordnare Rasmus Hästbacka (Umeå LS) ställer sig i talarstolen jämför han förvaltandet av SAC med ett flytande isflak, men tillägger att det inte är fullt så negativt som det kan låta.
– Något som vi är bra på, funktionärer och CK-kamrater, är att hjälpa de LS som redan funkar bra, som har fungerande administration och förhandlingsverksamhet. Något vi är mindre bra på är att hjälpa krisande LS. Där kan orsaken vara att de hör av sig för sent,

säger Rasmus.
Han tillägger att det sker en del organisering på arbetsplatser och förhandlingar går ofta bra, men vi flyttar inte fram vår position i klasskampen.
Andreas Jantvik (Malmö LS) vill ge perspektivet från en ny medlem:
– Jag fick upp ögonen för LS och SAC genom olika poddar där de pratar om anarkism och andra typer av tankesätt och liv som jag fick upp ögonen för. Det finns nog mycket energi i olika kamper, till exempel klimatkampen, genusfrågan och feminism. Jag tror att folk kan få ett utlopp för en sådan energi genom klasskamp. Jag tror att vi kan positionerna oss som något att gå med i för att göra världen bättre.

Flera deltagare lyfter SAC som en motkraft till det samhälle vi befinner oss i.
– Vi är inte bara en facklig organisation, vi vill forma ett bättre samhälle framåt. Hur ska vi nå ut till fler med det buskapet, det vi står för? Jag tror att många står bakom oss, men det gäller att nå ut till dem, säger Vendela Engström (Stockholms LS) som också var där som representant för tidningen Arbetaren.
Vendela nämner också att hon känner mycket pepp i sin fackförening, men att det kanske inte är jämförbart med medlemskapen i mindre LS där aktiviteten ligger på en annan nivå. En till medlem i Stockholms LS är Pelle Sunvisson:
– Sedan jag gick med i Stockholms LS (2020) har medlemsantalet fördubblats där. Jag känner att det är en jättevåg av medlemmar som trycker hela sin fackförening framför sig. Det är min bild från Stockholms LS och därför också min bild av SAC. Stockholms LS har en svag styrelse, har svårt att få ihop möten och fatta beslut mellan styrelsemöten.
Däremot har byggsyndikatet täta möten på olika språk och tre personer därifrån finns med på helgens landsmöte. Pelle nämner också Stockholms stadsyndikat som ett gott exempel och menar att om andra dela delar i vår organisation ska fungera lika bra så måste de "ta de nödvändiga åtgärder som krävs". Till exempel samordning gällande språk.

– Vi har tänkt att lägga ned i tre omgångar sedan 2020-2021. Vi hade lagt ned om vi inte fått stöd från SAC centralt, berättar Måns Gruäng från Trestads LS.
Vår IT-organisatör (ITO) Björn Pettersson vill lyfta SAC:s tekniska verktyg. Göteborgs LS som den är medlem i hade inte klarat sig utan delnings- och mötesverktygen.

LOKALA SAMORGANISATIONER I SAC			
Utvecklingen i antal sedan 1920			
1920	398 st	1970	307 st
1930	468 st	1980	180 st
1938	707 st	1990	119 st
1940	622 st	2000	98 st
1950	509 st	2010	52 st
1960	368 st	IDAG	25 st

– De är bra samarbetsverktyg. Vi använder Meet för digitala möten, för att inte använda andra företags molntjänster, de har inget med våra grejer att göra. Samma med mejl, vi ska hålla det för oss själva, inte för andra företag. Sådana grejer vill jag vara redo med från centralt håll. Vad kan jag slänga ihop tekniskt för att dessa grupper ska kunna samarbeta och nå varandra? Om vi inte har det centralt behöver vi den kompetensen lokalt. Låt mig och några till hålla på med tekniken och så kan LS göra annat och använda den.
Flera talare återkommer till frågeformuleringar som "varför behöver vi centralorganisationen?", "vad ska centralorganisationen göra?", "varför inte bara fristående LS?" och en fråga som vår kassör svarar på: "Vad får vi för pengarna?"
– Ni får att det finns andra LS, att det finns en sammanhängande verksamhet över landet, som i sin nuvarande form skulle kunna skötas bättre, men skulle också kunna fungera sämre. Men jag tror att Stockholms LS skulle klara sig galant utan SAC.
Proportionellt sett får Stockholms LS inte det de betalar för, senast betalade de 48 procent av SAC-avgifterna som kom in från alla LS, berättar Tim Persson (Göteborgs LS).
Den som ställde frågan var Pelle som vill kunna förklara för nya medlemmar, framför allt de som har låga löner, varför medlemsavgiften ser ut som den gör.
Gabriel anser att det skulle vara osolidariskt av Stockholms LS att gå ur SAC när de byggt upp framgångsrika syndikat genom SAC:s struktur. Även Sebastian Carlsson (Norrköpings LS) hinner ta till orda innan det är dags för paus:
– Vi får massa tillbaka om vi bara vill. Det handlar om en solidarisk utjämning. Sök pengar utifrån de riktlinjer som finns så får ni något tillbaka.
Utbildning, struktur och samordning är något som återkommer under den första diskussionen. Att centralorganisationen kan vara närmare våra LS och att LS kan vara närmare varandra är förslag som dyker upp. Att få andra kampsugna människor att förstärka

Pamela Otarola och Agnes Lansrot är medlemmar i Stockholms LS.

Branschorganisering genom syndikat lyfts av flera talare.

Cecilia Ylipää lyfter det nystartade vård-syndikatet (läs på sida 11) som exempel. Hon menar att det går att hitta andra gemensamma nämnare än att vi finns tillsammans lokalt.

– Vi jobbar på samma arbetsplats, eller jobbar i samma bransch. Det går att vara medlem i en LS eller i ett rikstäckande syndikat. Det är en idé.

Johan Nora (Gävle LS) slår ett slag för

möjligheterna med vår organisation är också ett frö som har planterats.

ORGANISATIONSSTRUKTUR

Hur fungerar den nuvarande formen med LS, sektioner, syndikat och distrikt? Behöver SAC ändra sin struktur?

– Vi har ärvt organisationsstrukturen från en tid när vi hade fler medlemmar än idag, inleder Gabriel.

Han berättar att det inte finns många syndikat idag och de vi har startades inte från den mall som det är tänkt att de ska utgå ifrån.

Gabriel fortsätter med ett eget förslag för omstrukturering:

– Jag tycker att kongressen borde, som jag ser nödvändigt för SAC:s framtid, besluta om att det ska finnas någon sorts samorganisation som kan samla alla medlemmar som ligger utanför de omedelbara upptagningsområdena och fungerande LS. Folk som vill gå med i en samorganisation ska ha möjlighet att göra det, annars är vi inte Sveriges arbetares centralorganisation längre.

Gabriel tillägger att om ett sådant LS skulle finnas, skulle demokratin fungera likadant som i övriga LS, men att möten troligtvis måste ske digitalt för att medlemmarna är utspridda över landet.

Björn har skapat en karta (sac.se/kartor) där vi kan se våra lokala samorganisationers områden. Den visas för mötet. Många LS har väldigt stora upptagningsområden och en del fackföreningar som syns på kartan nu kommer snart inte att finnas kvar.

Vissa deltagare tycker att vi ska arbeta för att bilda fler LS i landet medan andra tycker att vi måste organisera oss på andra sätt.

den solidariska dialogen:

– Vi har människor och vi har resurser. Vi kan bjuda in människan som vill gå med. Att vara solidarisk och visa omtanke, det bygger på dialog. Vi kan inte ha en lösning och en mall för alla enskilda händelser.

Att marknadsföra SAC från mun till mun är återkommande i snacket under mötet, att få höra positiva saker, eller få ett papper i handen, från en människa vi litar på.

Alla våra LS tillhör ett distrikt, men i dagsläget har vi ett som är aktivt, Stockholm-Gotlands distrikt.

– Något som slagit mig, kanske är det orealistiskt, men det borde det inte vara, att åter skapa distrikten. Det skulle vara ett mellansteg mellan LS och det centrala, säger Anna Fröding från Västerås LS.

Att det är på våra arbetsplatser som det viktigaste arbetet ska ske är nog de flesta medlemmar i våra LS eniga om. Agnes Lansrot (Stockholms LS) vill poängtera att det finns stora skillnader på dessa platser och att vi måste vara öppna för olika typer av organisering.

– Zalando är ett företag som är extremt antifackligt. Nästan alla som är fackligt aktiva där blir uppsagda, då är det svårt att bygga upp något.

BOLAGEN

SAC äger två aktiebolag, Federativs förlags-hus AB (FFAB) som i sin tur äger Arbetaren tidnings AB (ATAB). Tim som är vd för FFAB inleder denna diskussion med information kring detta. Sedan hösten 2022, när krisen

SVEAVÄGEN 98 I STOCKHOLM

Det så kallade SAC-huset ägs av FFAB som är ett bolag som SAC äger. I huset finns SAC:s sekretariats lokaler, men även Stockholms LS och SAAK (a-kassan) huserar här. Övriga hyresgäster är externa.

Taxeringsvärde på huset är idag 116 miljoner. Om vi säljer huset idag får vi ca. 390 miljoner.

SEKRETARIATET

Fem funktionärer utgör idag SAC:s sekretariat, enligt kongressbeslut. Det finns också två anställda på deltid, en extra IO och en ITO, för att vi ska kunna nå våra mål enligt demokratiska beslut.

IO = Informationsorganisatör
ITO = IT-organisatör

Övriga funktionärer:
Kassör
Generalsekreterare (GS)
Studieorganisatör (SO)
Fackliga samordnare (FS)

Vill du veta vad funktionärerna gör?

Inför varje CK-helg lämnar vardera funktionär in en rapport över utfört arbete. Rapporterna diarieförs och de kan beställas genom din LS.

kring tillsättandet av Kajsa Ekis Ekman som chefredaktör för Arbetaren begav sig, har intresset ökat för våra bolag och en större inblick har önskats.

Först i talarstolen i detta ämne är Wil Geier från Uppsala LS:

– Varför har vi den här strukturen? Det känns inte som det stämmer överens med hur Arbetaren borde drivas.

Kristian Falk, som varit medlem i LS av SAC sedan långt tillbaka, ger oss en historisk bakgrund:

– Federativs tryckeri startades på 1920-talet när *Syndikalisten* omvandlades till dagstidning, som bytte namn till Arbetaren. Enligt Kristian startades två bolag för att sprida riskerna.

– Jag har de senaste 15 åren haft svårt att smälta att vi ägnar oss åt bolagsverksamhet. Förut var det vårt tryckeri i botten, och så var det mer övrig verksamhet som var vår, det var färre externa hyresgäster, tillägger han.

Alice vill att vi ska tänka på vad det skulle kunna innebära om vi säljer FFAB.

– Nu har vi huset som en ekonomisk säkerhet om något skiter sig. Kan vi inte sätta pengarna i något annat? Vi är inte bra på fastighetsverksamhet. Jag vill att vår kassör ska ägna sig åt något annat.

Hon föreslår att vi kan lägga pengar på fler fastigheter i olika delar av landet eller bygga upp fler syndikat.

– Men det vore fett att fortsätta äga Arbetaren, men det är ju två olika saker. Ska det vara drivet av de som jobbar där? Nej, det är

vi medlemmar som äger tidningen.

Alice fortsätter med frågeställningar. Kan vi fortsätta äga tidningen som ett bolag om vi säljer FFAB?

– Mitt förslag är att vi inte ska driva fastighetsbolag. Vi gör något annat! avslutar hon när talartiden på 3 minuter är slut.

Meningarna är delade bland de som vill yttra sig om SAC:s bolag. Det finns en samstämmighet om att det är en ekonomisk trygghet. Men är det rätt att ha den tryggheten i ett enda hus?

– Vi behöver rum att mötas och arbeta i. Det är lite skevt att bara Gävle och Stockholm har det. Om vi säljer det så kan vi köpa fastigheter i andra delar av landet också. Det tycker jag är rätta vägen att gå, säger Adam Aspen-gren som är medlem i Gävle LS.

Pamela Otarola (Stockholms LS) berättar om tryggheten som Sveavägen 98 ger:

– Platsen betyder mycket till exempel för många som kommit från krig, från bland annat Ukraina. Det finns också andra organisationer som använder Sveavägen. Om vi struntar i siffror, det sitter i människors minne.

Alexander Westerberg (Göteborgs LS) avslutar bolagssnacket:

– Vi behöver investera pengar i vår verksamhet för att växa. Vi behöver en helhetssyn på alternativen. Det finns mycket oklarheter. Om vi kommer till kongressen utan att ha fakta på bordet så kommer vi inte komma fram till något då heller.

VÄRVNING OCH MOBILISERING

– Vår värdegrund bygger på ideellt engagemang men vi har svårt att hitta kandidater till våra poster. Vad är orsaken till det? frågar Gabriel.

Ivan Semenov som är den enda deltagaren som tar till orda på engelska lyfter vikten av att rekrytera där det är lättast att få med oss folk. En typ av arbetare har inga andra preferenser än det fack vi presenterar medan en arbetare som varit med i LO-fack är svårare att få med.

Pelle tillägger:

– Hittar vi ett gemensamt språk så är det lättare att värva migrantarbetare. Vi har massa muskler nu i Stockholms LS. Vi har ett stort kontor med 7-8 personer som jobbar vissa vardagar. All styrka som finns nu har kommit tack vare migrantorganiseringen. Styrkan har kommit för att vi har vuxit.

Gabriel ställer en fråga direkt till Stockholms LS där han undrar om problemet är löst genom att ha en stor del arvoderade upp-

drag. Pelle svarar:

– På ett sätt nej, styrelsen är ju på ideell basis. Men att kontakta medlemmar och svara på ärenden, det har löst sig med arvodering. Det finns flera som är arvoderade på 75 eller 80 procent men som jobbar 100 procent.

– Behöver vi värva medlemmar?

Frågar Irma Eklom från Sandvikens LS och fortsätter:

– Är det kvantitet vi vill ha? Eller kvalitet? Vi har pratat om ideologi men inte vad den ideologin innehåller. För mig är det viktigt med det antiauktoritära.

Rasmus nämner två käpphästar för att få folk att ställa upp på förtroendeuppdrag.

– Det här är något jag tycker att alla ska testa i LS. Att arvoda valberedning på deltid som arbetar året runt, och prioritera kvinnor och icke-binära för att organisationen är mansdominerad. Samt att se till att det finns en styrelsekurs.

Många svar och åsikter i detta block handlar om att värva människor där behovet finns, att hitta medlemmars förmågor och att synas i media.

Håkan Gustafsson (Stockholms LS) som är tidningen *Arbetarens* marknadsförare kommer med tips:

– Gör det mer tydligt och synligt med blockader!

Han nämner ett exempel där en trendig veganrestaurang fick mycket uppmärksamhet när Stockholms LS hade en blockad där för att driva in löner.

– Om vi bråkar drar det igång aktivitet. "Kajsa Ekman-krisen" var jobbig men också najs. Helt plötsligt var det många som var engagerade. När saker verkar gå väldigt dåligt så

KONGRESS

Kongressen är SAC:s högst beslutande organ och sker var fjärde år. Nästa kongress är vecka 42 nästa år, 2025.

Den 12 maj är sista datum för att lämna in motioner till kongressen. De motionerna kommer att gås igenom och eventuellt kommenteras och behöva justeras och skickas in på nytt till ett andra motionsstopp.

Kongressutskottet består av Tim Persson, Gabriel Kuhn, Ninian Sassarinis-McGowan, Per Feiff och Jenny Stendahl.

Vill du vara med och förbereda för kongressen? Mejla till info@sac.se.

är det många som bryr sig. Jag tror att vi kan ha vassare propaganda, att visa vilket slags alternativ vi är, anser Ninian.

SEKRETARIATET

Idag består sekretariatet av fem funktionärer, enligt kongressbeslut. Vad ska funktionärer-na göra? frågar Gabriel.

Irma efterfrågar att få höra hur en vanlig arbetsdag ser ut för varje funktionär. Mötet tycker att det är en bra idé. Även Vendela, som är ställföreträdande huvudredaktör för Arbetaren, redogör för sina arbetsuppgifter. Bland mycket annat berättar hon att två personer ska skriva 20 texter, vilket är för mycket och därför skriver Vendela också en del.

– Det är ett pussel som ska läggas som ska bli så bra som möjligt för alla, säger Vendela och tillägger att det är mycket att göra.

– Jag tycker vi har varit dåliga på att bestämma vilka funktionärsjänster vi ska ha och inte ha. Vi behöver systematisera det så att det är enkelt att bestämma inför nästa kongressperiod. Vad behöver vi och vad kan vi dra in på? undrar Jesper Johansson från Umeå LS.

Folkets hus i Motala. Deltagarna var nöjda med sjöutsikten och de sköna stolarna i Vätternsalen. Här syns Anna Fröding i talarstolen.

– Jag vill prata om vad jag saknar, säger Alexander.
Enligt honom skulle det underlätta med olika typer av mallar, för användning inför till exempel förhandlingar och presentationer, men också för klistermärken och annat profilmaterial. Han tillägger också att han vill se vår generalsekreterare i större debattforum i media, som tv-soffor och liknande.
– Generalsekreteraren är inte Taylor Swift. Jag kan gärna göra det, men det skulle ta några timmar per vecka att arbeta för att komma dit, svarar Gabriel.
Förslaget om närmare kontakt med våra LS återkommer. Rasmus föreslår att funktionärerna ska fokusera på några LS i taget.
– Jag tror att vi kan boosta diverse lokala initiativ, säger han.

Några kommentarer handlar om våra tidningar Syndikalisterna och Arbetaren. Det finns funderingar på om alla medlemmar skulle kunna få Arbetaren nu när den har mycket fokus på SAC och att i så fall Syndikalisterna bantas ned. Håkan tycker att båda tidningarna är viktiga.
– Jag tror att det är viktigt att ha kvar Syndikalisterna. Den har möjlighet att vara detaljerad. Arbetaren behöver vara mer generell. Syndikalisterna är mer nördig och inåtriktad. Jag älskar att se Syndikalisterna hemma hos folk och känna "yes min kompis är också med i LS", säger han.

Pamela tar upp språkkrävna.
– Syndikalisterna är ett bra verktyg, men inte för människor som inte är svensktalande. Det är bättre om de kan logga in på en hemsida och översätta med ett verktyg. Då kan de förstå mer vad vi gör och hur de själva kan bidra.

Vendela Engström och Håkan Gustafsson från Arbetaren var med på landsmötet.

En direkt uppmaning inför kongressen kommer från Tim:
– Försök konkretisera de idéer ni har kring sekretariatets sammansättning innan kongresshäftet ska vara klart. Ge valberedningen chansen att göra ett väl utfört arbete!

MÅLSÄTTNINGAR

Det sista blocket före utvärdering ska försöka lyfta mål för nästa kongressperiod. Gabriel lägger fram fyra saker som han tycker vore bra att satsa på.

- Ett nytt LS för de som hamnar "utanför" de LS som finns nu
- Hur vi ska växa, en mobiliseringskampanj
- Sociala medier
- Satsning på arbetarkooperativ - visa goda exempel på arbetsplaster som främjar ett syndikalistiskt samhälle

Även Alice har flera förslag på satsningar; hur CK ska sammansättas, att praktisera och dela idéer mellan LS och att satsa på olika branscher.

– Jag tycker att vi ska arvoda organisatörer. Vi har pengar, säger hon och tillägger att hon vill vara med i en arbetsgrupp för det nya LS som Gabriel föreslagit och vill även bidra till ett förslag kring en branschsatsning. Rasmus återkommer till talarstolen:

– Jag tycker vi ska sträva efter att alla LS ska ha en fungerande styrelse, förhandlingskommitté och organiseringskommitté. Om vi hjälps åt att få till de tre starka korten i alla LS så tror jag vi har ny kapacitet för att åstadkomma saker tillsammans.

Pelle tycker att en agitationsturné för migrantarbetare är en bra idé:

– Vi kan vara där andra inte är och där andra fack har misslyckats. Det finns massa människor som redan är kompetenta att göra det arbetet. Det finns de som inte pratar svenska som kan nå ut. Han informerar också om introduktionsjobb som nyanlända i Sverige kan få. På det sättet kan vi anställa en tvåspråkig person. Pelle fortsätter:
– Vi måste visa att SAC är flerspråkigt. Nu är det en hög tröskel.

WEBBTIDNING

Syndikalisterna som webbtidning finns på syndikalisterna.se.

Tipsa gärna medlemmar som inte kan läsa på svenska att läsa de utvalda artiklarna som finns där, om de har verktyg för att översätta webbplatser med.

Det finns många som inte kan engelska som skulle kunna vara här. Hur blir vi flerspråkiga? Pamela drömmer om att få se olika ansikten på SAC:s sammankomster.
– 25 procent i Sverige är födda i andra länder. Jag har varit aktiv i 12 år i Stockholms LS. Jag har ofta varit den enda som är migrant när vi träffats inom SAC på olika platser.

En önskan som dyker upp är att få en definition av begreppet migrantarbetare.
– Migrantarbetare är kopplat till migrationsstatus. Ju sämre migrationsstatus desto värre arbetsvillkor. Det är människor som har en annan migrationsstatus än de flesta svenskar. Det berättar jag gärna mer om, svarar Pelle.

Nästa kongress kommer att ske den 13 oktober 2025. Liknade träffar innan dess är önskvärd.

– I mitt huvud är det kongresskola i höst och så har vi ett till möte i februari och sen är vi redo, tycker Ninian.

Hon tillägger att vi är för få medlemmar i SAC för att fylla den stora struktur som vi har.

– Vi kanske behöver skala av och sedan bygga upp igen.

Annat som dyker upp är satsningar kring individuell lönesättning, bra nätverk av skyddsombud, att ha en representant från Gävle i FFAB, arrangera ett syndikalistiskt forum, sommarturnéer (som vi hade 2012-2013) med mera.

– Mer strejk, mer blockader, mer offensiva förhandlingar! Vi ska ut mer, tycker Alexander.

AVSLUT

Deltagarnas utvärdering av landsmötet är i stort sett bara positiv. Att vi vill ses på detta sätt oftare och att vi i grund och botten vill samma sak är det ingen tvekan om. Håkan Gustafsson får avsluta med en bra sammanfattning av helgen:

– Sol, bad och syndikalism. Vad mer kan vi önska oss?

Text & foto:
Solveig Betné
Informationsorganisatör

Fanor från Norrköpings LS demonstrationståg. Foto: Solveig Betné

Första maj
2024

Bilder från
Norrköping
och Umeå

Norrköpings LS demonstrationståg. Även medlemmar från Nyköpings LS och Linköpings LS var med. Foto: Solveig Betné

Frihetlig Första maj i Umeå. Foto: Erik Hannerz

Frihetlig Första maj i Umeå. Foto: Freja Wagner

För tredje året arrangerades "Frihetlig första maj" i Umeå av den lokala samorganisationen (LS) samt Bokkafé Angbett. Även om åsikterna kan gå isär inom Umeå LS hur mycket krut som ska läggas på en första maj-demonstration, har årsmötena de senaste åren varit tydliga med att en frihetlig första maj är att föredra, hellre än att gå med partier. Foto: Linda Iro

Sveriges arbetares a-kassa 70 år

Mellan rörelse och stat

Del 3: Splittrat fackligt landskap och högerens klasskamp

Det är en lång snirklig väg som ledde fram till att SAC 1954 bildade Sveriges arbetares erkända arbetslöshetskassa (SAEA). Det finns en djupt rotad föreställning – både internt och externt – att fientligheten inom SAC till både Gentsystemet och fackligt organiserade självhjälpskassor var unik. Men det är minst sagt en förvrängd bild.

Redan på 1880-talet fanns det inom arbetarrörelsen en principiellt betingad opposition mot självhjälp. Kritikerna betraktade självhjälp som ett hinder för facklig mobilisering och organisering. Det var stat och kommun som skulle ta ansvar för arbetslösa – inte fackliga organisationer. Gentsystemet (läs om det i *Syndikalist* 4/2023) kom att trassla till positionerna ytterligare.

Med en slags omvärldsanalys ska jag i denna artikel, uppdelad på två, fokusera på tre betydelsefulla aspekter med bäring på SAEA:s bildande. För det första kritiken mot självhjälp, för det andra skepsisen mot Gentsystemet och för det tredje högerens djupt rotade motstånd mot allt fackligt inflytande över arbetslöshetsbekämpning.

FACKLIGT MOTSTÅND MOT SJÄLVHJÄLP

När bokbindarna i Stockholm 1890 diskuterade att bilda en arbetslöshetskassa ansåg ett par av föreningens förtroendevalda att det var "oförenligt med arbetarnas ära" att bedriva sådan understödsverksamhet. De befarade att endast "enklare förmågor" skulle nyttja kassan.

Denna vacklande klasskänsla blev ännu tydligare när det gällde förslag om att kassaverksamheten även skulle omfatta reshjälp till medlemmar som blev tvungna söka arbete utanför hemorten. Kassamotståndarna

befarade att reshjälp endast skulle "amma upp och locka hit luffare".

1907 startade Bokbindareförbundet en egen arbetslöshetskassa baserad på självhjälp. Ett liknande ideologiskt motstånd gjorde sig påmint vid kongresserna för Gjutarnas 1904, Textils 1912, Skrädderiarbetarnas 1913 respektive Träarbetarnas 1913. Ett motstånd som i vissa fall kom att försena bildande av en självhjälpskassa.

Vid kongresser inom Grov & Fabriks, Byggnadsträarbetarna, Väg & Vatten, Stenindustri och Transport befarade ombud att förbunden skulle bli en "borgerlig självhjälpsinstitution". Och när förbund genomförde medlemsomröstningar röstade en majoritet ofta avslag.

Elektrikerförbundet hade en stark opposition mot självhjälp, som vid kongressen 1918 drev igenom avslag på en motion om att starta en arbetslöshetskassa.

Ombuden beslöt även att stryka en punkt i ändamålsparagrafen att förbundets mål var att starta en egen kassa. Två år senare hade förbundet paradoxalt svängt 180 grader. Det försämrade läget på arbetsmarknaden hade snabbt luckrat upp motståndet. Men det visade sig inte praktiskt möjligt att starta en självhjälpskassa. Först 1943 startade Elektrikerna en kassa inom Gentsystemets ram.

SAMHÄLLETS SKYLDIGHET

Inom LO-förbunden fanns också vad vi kan kalla ett politiskt-taktiskt motstånd. Existensen av självhjälpskassor ansågs försvåra möjligheterna att driva igenom offentliga krafttag mot arbetslösheten, eftersom kassorna i viss utsträckning höll den värsta nöden borta.

LO-kongressen 1922 underströk i ett uttalande att det var samhällets skyldighet att skydda arbetarna mot nöd vid arbetslöshet. I sak var det Gentsystemet som förespråkades, samtidigt som förbunden uppmanades att bilda egna kassor i förberedande syfte. Även kongresserna 1926 och 1931 rekommenderade förbunden att starta kassor baserade på självhjälp.

Det resulterade dock endast i två nya kassor. Försvarsverkens civila personals förbund bildade en kassa 1923 och Träindustriarbetareförbundet (som 1924 spjälkats av från Träarbetarna) startade egen kassa 1933. Grov & Fabriks, Väg & Vatten, Stenindustri och Sågverks beslöt att bilda kassor – som blev vilande i avvaktan på statligt stöd.

De finansiella svårigheterna hos de kassor som fanns blev en bromskloss för nya kassor. Extra uttaxeringar av medlemsavgifter och särskilt överföringar från förbundens kassor ansågs försvaga beredskapen för konflikter.

DAGS ATT UPSÖKA ARBETSFÖRMEDELINGEN

Det var inte en självklarhet att Gentsystemet skulle införas. (Se del 1 i *Syndikalist* 4/2023.) Inom fackföreningsrörelsen fanns en stark opinion för en offentlig, obligatorisk arbetslöshetsförsäkring. Frågan om statens roll var underordnad på ett ofta dunkelt sätt. Edebalk beskriver det som att "stora delar av fackföreningsrörelsen [var] indifferent vid valet av anslutningsform".

Men många förbund som startat egen arbetslöshetskassa var tveksamma till att inordna sig i det försäkringssystem som riksdagen klubbade igenom 1934. En övergång till Gentsystemet skulle innebära minskad suveränitet. I de självförvaldade kassorna bestämde förbunden själva hur begreppen "lämpligt arbete" respektive "oförvårdad arbetslöshet" skulle tolkas.

Kassorna skulle inte längre fungera som lönepolitiska redskap. Reglerna för platsförmedling skulle inte accepteras i det statskontrollerade systemet. Istället blev arbetssökande tvingade att uppsöka den offentliga arbetsförmedlingen, som stärktes som kontrollorgan och blev en statlig myndighet 1940.

Även mer detaljerade ersättningsvillkor avvek från de suveräna kassornas stadgar. Differentierade avgifter och ersättningar i syften att stabilisera fackföreningarna blev otillåtna.

METALL VACKLAR

Vid Metalls kongress 1935 avlog ombuden med stor majoritet förbundsledningens förslag att bilda en statligt erkänd kassa. Efter ytterligare avslag i medlemsomröstningar 1937 och 1938 blev det stor majoritet vid kongressen 1941 för bildande av en sådan. Hjalmar Engström, en ledamoten i överstyrelsen argumenterade emot:

"Ehuru jag icke anmält någon reservation denna gång, vill jag tillkännagiva, att jag fortfarande har samma principiella inställning som tidigare. Det kan aldrig vara till arbetarnas fördel, att fackföreningsrörelsen göres avhängig staten."

Engström var ansvarig för Metalls registersstatistik – och hade ett förflutet som ungsozialist.

Det 1920 bildade Pappersindustriarbetareförbundet var det förbund som mest tydligt artikulerade motstånd. Vid kongressen 1928 avslogs förslag om att bilda en kassa baserad på självhjälp – utan debatt. I ett uttalande krävde kongressen en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring "med avgifterna lagda på arbetsköparna och staten". Pappers bildade en statligt erkänd kassa först 1954, samtidigt som SAC startade SAEA.

**Kristian Falk
Enköping-Heby LS**

A-KASSAN IDAG

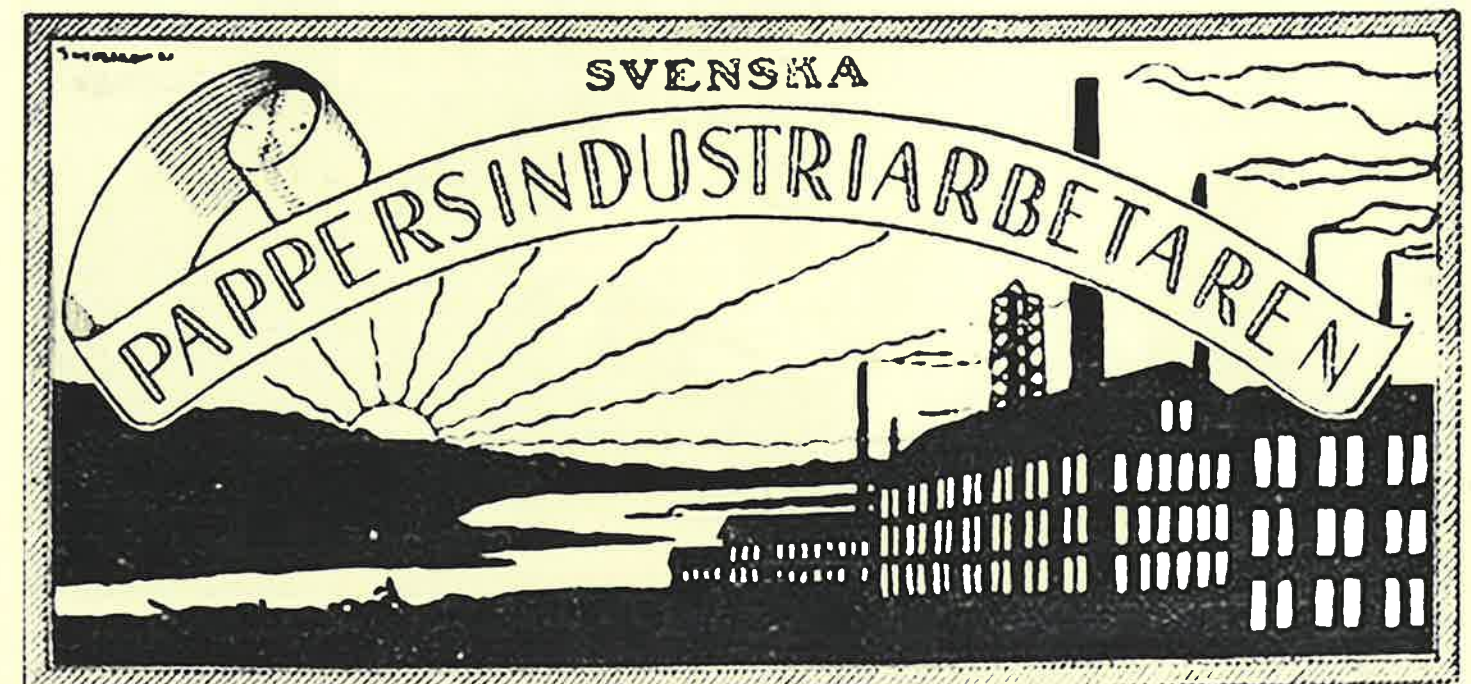
Arbetslöshetsförsäkringen, som kallas a-kassa, kompenserar för en del av den inkomst som faller bort vid arbetslöshet. Försäkringen består av två delar – en grundförsäkring och en frivillig försäkring som grundar sig på tidigare inkomst.

Ersättning från den frivilliga inkomstbaserade försäkringen betalas ut till den som är medlem i en arbetslöshetskassa och som uppfyller medlemsvillkoret och arbetskravet inom medlemstiden.

Sveriges Arbetares Arbetslöshetskassa, SAAK, är en a-kassa som ägs av SAC. SAAK organiserar arbetare från alla slags yrken och branscher. Det enda undantaget är om du är företagare med anställda, det vill säga en arbetsköpare, då dessa inte ingår i SAAK:s verksamhetsområde. SAAK har sitt kontor på samma adress som SAC, Sveavägen 98 i Stockholm.

Information från saak.se

Fortsättningen kommer i nästa nummer av Syndikalist som är hos medlemmarna i mitten av oktober. Där börjar Kristian att beskriva hur Gentsystemet tillslut landade efter en uppgörelse mellan "SAP" och Frisinnade folkpartiet, och fortsätter med "högerens motstånd mot alla lösningar som gav fackligt inflytande på en arbetslöshetsförsäkring".

Pappers bildade en statligt erkänd kassa 1954, samtidigt som SAC startade sin kassa SAEA. Bild från Pappersindustriarbetareförbundets tidning 1933.

Vi för vår kamp – solidaritetens och militansens betydelse

Sedan min avflytt till Australien har mitt engagemang i den lokala plattformistiska rörelsen (som är snarlik den syndikalistiska) fått mig att åter minnas vikten av att vårt individuella ansvar i relation till vårt kollektiva. Hur en organisation bara är så kraftfull och produktiv som dess medlemmar, och hur det ställer krav på oss själva. Jag har alltid sökt ansvar och varje uppgift jag avklarar är för mig ett tecken på mina styrkor och förmågor. Så mycket jag tillåtits växa i arbetarrörelsen.

I vår organisation har jag fått möjligheten att ta mig an orättvisor jag aldrig kunnat tackla själv. Genom kamratskap har vi erhållit uteblivna löner, skaffat oss nya anställningar när nöden krävt det, vi har understött varandra och lärt oss stå upp för oss själva. Som organisatör har jag med mina kamrater kämpat för trygga anställningar och livsförhållanden, fått igen för de många arbetade

timmar som först verkade avtvingas gratis, och vi har hållit samman och krävt den respekt som varje arbetare förtjänar när hen tjänar samhället genom sitt arbete. Men inget av detta hade varit möjligt utan militans, utan självdisciplin och egenansvar.

En organisation är bara så framgångsrik som dess medlemmar är, och de framgångsrikaste syndikalistiska organisationerna går att känna igen på medlemmarnas militans. Begreppet militans betyder här medlemmarnas tillförlitliga och långvariga engagemang, självansvar, självdisciplin och en personlig hängivelse åt både organisationens specifika mål och uppdrag såväl som syndikalismen i helhet. För att en organisation ska bära frukt och förverkliga sina mål krävs det att organisationen är effektiv, koordinerad och pålitlig. Besluten som fattas i driftsektioner, syndikat och styrelser måste verkställas systematiskt

och för att inte falla mellan stolarna behövs medlemmar som erbjuder en hög nivå av hängivenhet, självansvar och självdisciplin; vi behöver militanter.

SAC:s vision är att vi arbetare ska ha makten över våra arbets- och livsförhållanden, och vi ser hur denna autonomi och frihet är beroende av varje annan arbetares autonomi och frihet. För att arbetslivet ska vara drägligt på vår arbetsplats, krävs det att hela vår näringsgren erbjuder samma dräglighet. Vi är sålunda en kollektivistisk rörelse som förstår att livet med detta inbördes beroende endast kan förbättras genom inbördes solidaritet. Solidaritet betyder här att vi ser oss själva i den andra och att vår livssituations förbättring samtidigt hänger på den andras. Solidariteten, som är nyckeln till framgång och seger, kräver att vi alla tillsammans är lika pålitliga när det gäller.

Solidaritet är kärnan i vår verksamhet, men det är militansen som sätter nivån för denna verksamhet. Att kräva mer makt och bättre livs- och arbetsförhållanden kommer också med ansvar. För att till exempel tillförsäkra sig en fungerande skyddskommitté eller kollektivt kunna bestämma över arbetsprocessen måste vi ha en välfungerande organisation, och en sådan är beroende av sina medlemmar. Alla beslut som organisationen tar, både börjar och slutar med de individuella medlemmarna – det är vi medlemmar som skissar upp planer, det är vi som bestämmer ifall vi ska anta dem, och det är vi som verkställer dem. Därför behöver vi alla vara solidariska.

"Det är varje syndikalists uppgift att både lära sig själv och varandra om de angelägenheter som föreligger oss, i fackliga så väl som sociala och politiska frågor"

Alla behöver inte vara militanter, men det är militansen som driver organisationen framåt. Så som frihetliga socialister tror vi inte att det går att forcera medlemmar till att bli militanter genom extern disciplinering eller övervakning. Tvärtom tror vi att en sund militans växer fram genom varje medlems medvetande, intellekt och hjärta. Därför spelar självbildning och utbildning en central roll för att fullt ut utveckla medlemmarnas grundliga förståelse för våra mål, aktiviteter, strategier och diskurser. Det är varje syndikalists uppgift att både lära sig själv och varandra om de angelägenheter som föreligger oss, i fackliga så väl som sociala och politiska frågor. Varje medlem bör få verktyg för att kunna skapa de bästa förutsättningarna, för både sig själv och sina kamrater så att alla kan delta i organisationens arbete och främja våra mål.

"På ett individuellt plan krävs självdisciplin, egenansvar och mod, och på ett kollektivt plan krävs solidaritet, kamratskap och ömsesidig hjälp"

Som syndikalister har vi inga förbundsstyrelser eller politiska partier som talar om hur vi ska bedriva vår kamp och tillvarata våra intressen. Vi är självberoende och vi kan bara förlita oss på arbetarklassens – vår egen – förmåga – att utforma och förverkliga vår vision. På ett individuellt plan krävs självdisciplin, egenansvar och mod, och på ett kollektivt plan krävs solidaritet, kamratskap och ömsesidig hjälp. Vi står upp för varandra och hjälper varandra när vårt engagemang eller ork brister. Vi är alla ansvariga för att skapa en organisation där alla uppmuntras delta och utvecklas för både sitt, arbetarklassens och organisationens bästa. Det är därför det är så viktigt att underbygga varje individs mod, självkänsla och delaktighet; att varje medlem vågar ha sin åsikt och framföra den, ta strid för den och kompromissa med den, att utvecklas personligen i relation till sina kamrater.

För detta krävs självkännedom och självrespekt: att ingen tar på sig mer än vad de kan utföra. Det handlar om att sätta tydliga gränser och överlämna ansvar när en själv inte längre kan fullborda sina åtaganden. Gemensamt fattade beslut, uppgifter och ansvar antas av medlemmar frivilligt, och det bör finnas en förväntan att medlemmar fullbordar sina åtaganden. Det är i varje enskild medlems ansvar att de endast tar sig an åtaganden som de själva eller tillsammans kan utföra, och att de, när de hindras ta sitt ansvar, hänskjuter det åt en lämplig kamrat. En organisation kan inte fullborda alla åtaganden som antas inom organisationen av sig självt utan det krävs att de enskilda medlemmarna utför arbetet och tar sitt ansvar. I de bästa av världar bidrar vi alla efter vår förmåga, utmanar varandra, utvecklas och vågar ta ansvar för våra gemensamma projekt.

Varje gång som vi brister i våra åtaganden och blir desorganiserade öppnar vi samtidigt upp för ett maktvakuum. I vår fackliga och politiska verksamhet är detta vakuum ett fritt spelrum som kan övertas av kapitalistiska intressen, övervakningsintressen och förmyndarintressen. Bristande ansvar skadar inte bara våra organisationer, utan hela den ställning som vi syndikalister håller i samhället.

Alla medlemmar som verkligen förstår syndikalismens uppgift och mål förstår samtidigt att dessa är av gemensam karaktär och bara kan fullbordas tillsammans. Nu bör vi alla förstå vikten av militansens hängivelse och dedikation till vår organisation; vikten av självbildning och utbildning, självdisciplin och egenansvar; pålitlighet och koordination; och förstår förhållandet mellan oss som individer och som medlemmar i en gemensam organisation. Det är vi som bygger samhället vi vill ha, men det genomförs varken genom dumdristigt och respektlöst självtvång eller genom underkastelse till några som tror sig veta bättre – det kommer endast genom vår militans, solidaritet och självverksamhet.

**Cim Héloïse Sävel
Medlem och militant i Malmö LS
Ledamot i Centralkommittén**

Denna text är baserad på Geelong Anarchist-communists text *Militancy, commitment and responsibility* Läs mer på geelonganarchists.org

Cim Héloïse Sävel föreläser om fackföreningsrörelse och klasskamp i Sverige i Geelong, Australien. Arrangerat av Geelong Anarchist-communists. Foto Tommy Lawson.

För att stärka banden till fackligt aktiva i grannländerna

Rapport från resa i Oslo, 14-17 mars 2024

SAC har inte särskilt nära kontakter till basfackliga aktivister i våra grannländer. En anledning är att det inte finns organisationer som motsvarar SAC i Norge, Danmark eller Finland. Men det finns såklart fackliga aktivister som delar SAC:s värdegrund.

Som del av en satsning att stärka banden till fackligt aktiva i grannländerna åkte jag till Oslo i mitten av mars. Satsningen hade diskuterats i SAC:s internationella kommitté (IK) där jag är adjungerad medlem. Liknande resor är planerade till Köpenhamn i maj och till Helsingfors senare i år.

Jonas Bals, rådgivare för LO Norge. Foto: LO Norge

I Oslo träffade jag bland annat Jonas Bals, som har sin bakgrund i den basfackliga rörelsen men jobbar nu som rådgivare för LO. Jag träffade också representanter för olika fackföreningar som är knutna till norska LO: Fagforbundet kultur Oslo; Fagforbundet helse, sosial og velferd Oslo; Fagforbundet – lokomotivpersonalets forening Oslo; Creo – förbundet for kunst og kultur; och Norsk tjenestemannslag (NTL) ved Universitetet i Oslo.

Organisationsstrukturen inom Norges fackrörelse är komplicerad. Vissa fack organiserar särskilda yrken (till exempel lokomotivpersonal), andra särskilda arbetsplatser (till exempel universitetet i Oslo). Det finns lokalklubbar i alla fack, men det finns även kommittéer (till exempel mot rasism) som samlar medlemmar från olika fackföreningar. Vissa lokalklubbar och kommittéer är mer progressiva än andra.

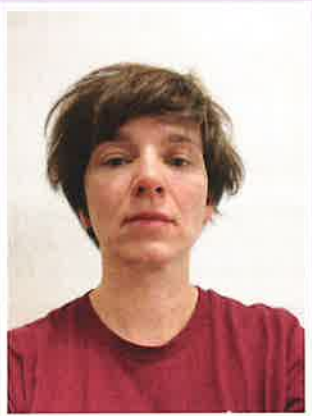
I största allmänhet kan Norges LO ses som mer progressiv än Sveriges. Det fanns aldrig ett alternativ för syndikalistiskt lagda aktivister. Efter SAC:s grundande år 1910 bildades det en del LS även i Norge, ofta av svenskar. Men repressionen var hård och många LS-medlemmar blev deporterade. Det var

alltså inte möjligt för en stark syndikalistisk fackförening att etablera sig i Norge. Fackliga aktivister med en syndikalistisk orientering har därför mest varit aktiva inom LO, som gjorde LO:s bas mer kritisk, oberoende och politisk än i Sverige. Idag har partiet Rødt, med rötter i det maoistiska AKP, ett starkare fäste inom LO än vad Vänsterpartiet har i Sverige.

De norska kamrater jag träffade hade alla en känsla av att de kan påverka vad som händer i sina fackföreningar, särskilt på lokal nivå. Ju högre upp en kommer i hierarkin desto svårare blir det. När det gäller internationella kontakter så kände sig många av dem jag pratade med rätt så isolerade. Norge ligger långt bort från de flesta andra länderna.

LO-huset i Oslo. Gabriel Kuhn träffade flera representanter från norska LO på sin resa i Oslo. Där är LO mer progressiv än motsvarande organisation i Sverige. Foto: Gabriel Kuhn

Justyna Marciniak. Organisatör för polska medlemmar i Byggningsarbeidernes fagforening. Foto: Byggningsarbeidernes fagforening

Jag hade känslan av att mitt besök och utbytet med SAC uppskattades. Det var de norska kamraterna som föreslog att vi skulle arrangera ett "nordiskt basfackligt möte" år 2025, tillsammans med aktivister från Danmark och Finland. Jag ska lyfta frågan under mina besök i Köpenhamn och Helsingfors. Är intresset tillräckligt stort är det kanske något som SAC:s internationella kommitté kan ta på sig. De norska kamraterna uttryckte även intresse av att delta på SAC:s nästa kongress som internationella gäster.

Justyna Marciniak är organisatör för polska medlemmar i Byggningsarbeidernes fagforening. Hon har sin bakgrund i SAC:s polska systerorganisation IP, och hon har varit i kontakt med Solidariska byggare. Som organisatör i en LO-ansluten fackförening jobbar hon under helt andra omständigheter men med samma målsättning; att skapa rättvisa för dem som har det svårast på arbetsmarknaden. I mitt samtal med henne blev det tydligt

att den syndikalistiska modellen med mer frihet, självstyre och aktivistisk anda har väsentliga fördelar.

Under min tid i Oslo hann jag också med ett besök på redaktionen av dagstidningen *Klassekampen*. Emil Boss, förhandlare för Solidariska byggare, har länge varit krönikör för tidningen och jag lämnade hans senaste diktband *Kompression*, som uppskattades av redaktionen.

Gabriel pratade om sin roll som generalsekreterare i SAC och olika skrivprojekt på ett bokkafé. Foto: Hjelmsgate

Jag träffade också samiska aktivister och uppmärksammade deras kamp i en artikel för *Arbetaren*. På Anarres bokkafé föreläste jag om "Vänstern och idrott", och på Hjelmsgates bokkafé pratade jag om min roll i SAC och olika skrivprojekt. Jag intervjuades även av tidningen *Gateavis* som har haft sin redaktion där i många år. Till bokkaféerna hade jag med mig böcker av Federativs förlag. Medlemmar av Federativs förlagskommitté kommer också delta på den anarkistiska bokmässan som Anarres bokkafé ordnar i juni.

SAC har ett bra rykte bland Norges basfackliga aktivister, och många är uppdaterade om vad som händer inom organisationen, särskilt med Solidariska byggare. Jag tror att jag kunde fördjupa kunskapen under mitt besök. Samtalen var förhoppningsvis inte bara peppande för mig utan också för dem jag pratade med. Det fanns åtminstone vissa tecken på det. När flera av oss var samlade i

Blitz. Ett legendariskt autonomt center i Oslo. det legendariska autonoma centret Blitz bestämde sig de norska kamraterna för att bilda ett nätverk av basfackliga aktivister i Norge på riktigt. Idén hade tydligen funnits länge, men det formella steget hade aldrig tagits. Vem vet? Vi borde återvända om ett år...

Gabriel Kuhn
Generalsekreterare

Syndikalister banar väg för nya möjligheter

För många inom vår rörelse är 1 maj en höjdpunkt på året. I år hade vi också tur med vädret. Det var upp emot 3 000 medlemmar som slöt upp när det syndikalistiska tåget i Stockholm tog sig från Sergels torg till Gamla stan. Många som går med i tåget är inte medlemmar i någon av våra lokala samorganisationer (LS), några är till och med kritiska mot organisationen. Men på 1 maj ses vi nog ändå som det bästa alternativet för många som vill hålla sig borta från partipolitiken.

Det finns också historiska anledningar för varför det syndikalistiska tåget passar bra på 1 maj. Ursprunget av 1 maj som arbetarrörelsens dag finns i en demonstration som anordnades på Haymarket i Chicago år 1886. Demonstrationen arrangerades för att stötta kravet av amerikanska och kanadensiska fackföreningar på att införa en 8 timmars arbetsdag den 1 maj samma år.

”Oavsett vad SD:s chefsideolog Mattias Karlsson må hävda i SVT, så var det inga terrorister som anordnade demonstrationen”

Demonstrationen angreps av polisen och flera människor dog. Oavsett vad SD:s chefsideolog Mattias Karlsson må hävda i SVT, så var det inga terrorister som anordnade demonstrationen. Det var basfackliga aktivister, många knutna till den anarkistiska rörelsen. Det pratades inte om syndikalism vid den tiden, men de var dess företrädare. Fyra av dem avrättades i november 1886 för uppvigling.

Det är ett återkommande fenomen att det anarkistiska ursprunget av värderingar glöms bort så fort dessa värderingar anammas av samhället i stort. Då blir det andra krafter som tar dem i anspråk – inte sällan sådana som i början var kritiska, eller som till och med förföljde de ”galna anarkister” som förespråkade dem. Det är upprörande, men det påminner oss också om att betydelsen av till synes marginaliserade rörelser är mycket större än vad de flesta tror. Anarkismen och syndikalismen har lämnat stora avtryck i arbetarrörelsen och den allmänna samhällsutvecklingen. Så är det även idag. Projekt vi sysslar med idag kan få mycket mothugg av makthavarna, men de ska lämna sina spår i längden. SAC:s Solidariska byggare till exempel har redan förändrat människors syn på arbetslivskriminalitet och det så kallade skuggsamhället. Även om det inte alltid är lätt, så banar syndikalister väg för nya möjligheter.

I skrivande stund är det inte långt kvar tills vi ska träffas på landsmötet i Motala för att rusta oss som organisation för framtiden. Det blir mycket spännande! Jag tycker att det vore väldigt fint om vi kunde formulera gemensamma målsättningar för nästa kongressperiod (2025 till 2029). Personligen vill jag att SAC syns mer, att vi bildar opinion, att vi växer och att vi hjälper klasskampen framåt. Allt hänger ihop, och vi kan bara göra det gemensamt. Den enda riktiga vägen finns inte, vi måste knyta ihop olika vägar. Att vi ibland har olika åsikter ska ses som en kollektiv styrka, en utmaning att tillsammans hitta de bästa vägarna. Olika åsikter får inte driva oss isär.

Mångfald är värdefull, men vi måste ändå dra åt samma håll. Drar vi åt helt olika riktningar blir framåtrörelse svårt.

”Växer du upp i Sverige och är van vid den svenska syndikalistiska rörelsen är det svårt att förstå hur unik situationen i Sverige är”

Det gäller inte bara i Sverige. I mars åkte jag till Oslo för att träffa basfackliga aktivister. Det finns en rapport om resan i denna tidning. Snart ska jag till Köpenhamn, och senare i år till Helsingfors. Meningen med resorna är att stärka kontakter med basfackliga aktivister i våra grannländer; till kamrater som delar SAC:s värdegrund fast de inte tillhör någon syndikalistisk fackförening. De har inget val. Det finns inga fackföreningar som motsvarar SAC i deras länder, precis som i många andra länder. Växer du upp i Sverige och är van vid den svenska syndikalistiska rörelsen är det svårt att förstå hur unik situationen i Sverige är. Att ha en syndikalistisk fackförening med de resurser och det rykte som SAC har är allt annat än en självklarhet. Det är ett stolt arv att förvalta, och det skapar ett ansvar för att göra det bra. Tillsammans ska vi lyckas.

Gabriel Kuhn
Generalsekreterare

Demonstration på 1 maj i Norrköping 2022. Foto: Solveig Betnér.

Bolagen behöver engagerade styrelseledamöter

Söker dig som är pålitlig, ansvarstagande och samarbetsvillig – resten kan ni lära er tillsammans

SAC är helägare till två bolag, Arbetaren tidnings AB (ATAB) som har huvudansvaret för SAC:s nyhetstidning Arbetaren, och Federativs förslagshus AB (FFAB) som ansvarar för SAC:s fastigheter på Sveavägen 98 i Stockholm (s.k. SAC-huset) och Nedre Bergsgatan 28 i Gävle (s.k. Joe Hill-gården) samt för SAC:s förlagsverksamhet.

Vi närmar oss nu bolagsstämman, som är motsvarigheten till bolagens årsmöte. SAC är helägare till bolagen och därför har endast SAC (via Centralkommittén) rösträtt.

Bolagen står för en del av SAC:s verksamhet, där FFAB agerar förvaltare för våra fasta tillgångar och tjänar in stora summor pengar för att underhålla vår centralorganisation, och tidningen Arbetaren är en av syndikalismens främsta medieorgan och samhällsröst. För att få dessa bolag att fungera och utvecklas krävs engagerade styrelseledamöter i bolagsstyrelserna, och nu är det hög tid för ny- och omval!

Vi är för närvarande fem respektive fyra i bolagsstyrelserna, och vi behöver bli fler och erhålla ytterligare kompetenser. Vi hoppas att du är någon, eller känner någon, som skulle vara intresserad av att arbeta tillsammans med oss. Låt mig beskriva vad som förväntas av en ledamot i styrelserna:

ATT VARA LEDAMOT I SAC:S BOLAG

Som bolagsledamot förväntas du vara aktiv i minst ett år till nästa bolagsstämma och du deltar på bolagens månadsmöten cirka tolv gånger om året, vilka äger rum online. Du förväntas också regelbundet följa bolagens kommunikation mellan mötena och med tiden förväntas du ta på dig arbetsuppgifter inom bolagen. Ett arvode om 8 arbetstimmar per månad för förlorad arbetsinkomst kan begäras ut vid deltagande på månadsmötet, men i övrigt är uppdraget ideellt.

Sveavägen 98 i Stockholm. FFAB äger huset där SAC:s sekretariat huserar. Foto: Solveig Betnér

Allt arbete i bolagsstyrelserna är i högsta grad av administrativ karaktär, så en svaghet för administration, organisation, ledarskap och samarbete, ekonomi och organisatoriskt underhållsarbete är synnerligen meriterande. Särskilt meriterande är personer med chef- och företagserfarenheter, företagsekonomi och styrelseerfarenhet. Likväl är det allra viktigaste hos en ledamot viljan att lära sig, pålitlighet, självansvar och samarbetsvilja – resten kan vi lära oss tillsammans.

Bolagsledamöterna måste inte vara medlemmar i en LS av SAC och måste inte heller uppfylla kraven på medlemskap, men däremot måste de ha CK:s förtroende att verka för SAC:s syften och ändamål. Det går bra att vara verksam i bara ett av bolagen eller i båda om så önskas.

ARBETAREN TIDNING AB (ATAB)

Som ledamot i ATAB arbetar du med frågor som rör mediestöd, ekonomi, personal- och redaktionsansvar, reklamföring och dylikt. Journalistisk eller mediebakgrund är meriterande, men inte nödvändigt.

FEDERATIVS FÖRLAGSHUS AB (FFAB)

Som ledamot i FFAB arbetar du med frågor som rör fastighetsförvaltning, ekonomi och uthyrning. Bakgrund inom eller erfarenheter av ekonomi samt kapital- eller fastighetsförvaltning är meriterande men inte nödvändigt.

Bolagsstyrelserna erbjuder erfarenheter

som vi syndikalister inte alltför ofta kan tillgodoräkna oss, så som formellt ledarskap, företagsutveckling och kapitalförvaltning, vilka kommer vara för dig och rörelsen betydande erfarenheter. Så om du eller någon du känner skulle kunna vara intresserad, tveka inte att höra av dig till valberedningen@sac.se, atab@sac.se eller ffab@sac.se ifall du har frågor eller är intresserad av att kandidera.

**Kamratligen,
Cim Héloïse Sævel,
CK-ledamot och
ordförande för ATAB & FFAB**

Centralkommitténs senaste möteshelg

Även denna helg lämnar plats för samtal kring SAC:s digitala struktur. En hel del ekonomi och bolagssnack samt konferens och kommittésnack ligger på dagordningen. Centralkommitténs majmöte ägde rum i Norrköping, i den lokala samorganisationens lokal.

Deltagare i CK:s majmöte i Norrköping. Stående från vänster: Gabriel Kuhn (GS), Per Feiff (SO) och Leif-Jöran Olsson (revisor, webbkommittén). Sittande från vänster: Tora Lindén (observatör, Norrköpings LS), Björn Pettersson (ITO), Alice Blomdahl (CK), Rasmus Hästbacka (FS), Tim Persson (kassör), Ninian Sassarinis McGowan (CK) och Björn Hovland (CK). Bakom kameran: Solveig Betnér (IO). CK-ledamot Cim Héloïse Sävel och observatör Disa Lagerqvist (Uppsala LS) var med digitalt. Foto: Solveig Betnér

När dagordningen är fastställd, permissions-ansökningar har behandlats och en avstämning gjorts i beslutsfattaren börjar mötet med att protokollföra beslut fattade per capsulam. Centralkommittén (CK) hade en omröstning genom chatt att vår generalsekreterare skriver under ett upprop för Palestina samt gör ett kort uttalande om det. Uppropet kommer från initiativet European

Trade Union Initiative for Justice in Palestine (ETUN Palestine). Det möttes med bifall och protokollförs nu.

INVESTERA SAC:S PENGAR

Tim Persson, vår kassör som också sitter i ekonomiutskottet, informerar om att vår bank (SEB) tycker att vi borde göra något med våra pengar för att få avkastning. Ut-

skottet föreslår en diskussion kring placering av SAC:s pengar.

- Vi har mer pengar på kontot än vad vi behöver röra oss med, upplyser Tim och fortsätter:

- Vårt uppdrag är att föreslå en strategi för att ta hand om pengarna så bra som möjligt. Det kan till exempel handla om ett sparkonto med bra ränta eller att vi ska satsa på olika

CK Centralkommittén
LS Lokal samorganisation
GS Generalsekreterare
SO Studieorganisatör
IO Informationsorganisatör
FS Facklig samordnare
ITO IT-organisatör

VAD ÄR CK?

SAC:s centralkommitté (CK) är det högsta beslutande organet mellan SAC:s kongresser.

CK håller fysiska möten fyra gånger per år. Det brukar omfatta två heldagar. Däremellan hålls kortare videomöten varje månad.

CK-ledamöterna arbetar ideellt och har alltså vanliga lönearbeten, inte betalda uppdrag för SAC.

projektanställningar i organisationen. Ett annat sätt att använda pengarna kan vara att sänka de lokala samorganisationernas avgift till SAC. Cim Héloïse Sävel (CK) föreslår investering i fastigheter.

- Det är bra med platser vi kan vara på. Då investerar vi i faktiska resurser, säger hon. Tim vill veta om det finns något som absolut inte är okej att investera pengarna i, något som vi som organisation inte vill bidra ekonomiskt till. Ninian Sassarinis-McGowan (CK) anser att det är en stor principiell fråga som LS borde få vara med och diskutera. Leif-Jöran Olsson, revisor, belyser att CK kan förhålla sig till principförklaringen när det gäller hur pengar ska placeras. Som generell riktlinje ska en vinstmaximering alltid sättas i relation till SAC:s principförklaring, som till exempel omöjliggör investeringar i vapen- eller fossilindustrin.

- Om det fortsätter som det gör nu så kommer vi ha ett bra kassaflöde framöver, därför är det bra med riktlinjer så att den här diskussionen inte måste upprepas, tycker Tim.

- Om vi ska ha ett lokalt självbestämmande så är det bra om massa pengar inte hamnar på central nivå, tycker Rasmus Hästbacka (FS).

- Sätt i gång projekt i LS, brukar jag säga, yttrar Leif-Jöran.

Han tipsar också om obligationer som ger bra avkastning och är etiska.

Tills det finns en tydlig uppdragsbeskrivning ser ekonomiutskottet det som sin huvuduppgift att utveckla bra förslag till beslut, men besluten ska hänskjutas till CK. Ekonomiutskottet består, förutom Tim, av Björn Hovland (CK) och Philip Lennerö (CK).

Kassören informerar också om att fler LS har anslutit sig, eller vill ansluta sig till telefonväxeln som SAC använder. Tim berättar också om andra verktyg för våra olika instanser. Det går att använda statistik för att se hur avgiftstabellen kan justeras.

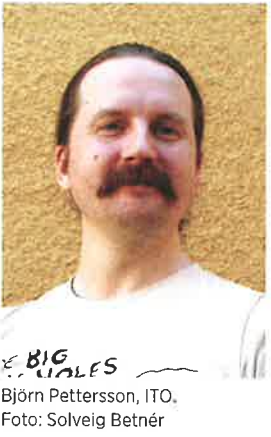
- Medlemsregistret har massa bra statistikfunktioner, säger han och ger exempel på

framtagen statistik:

- Uppsala LS har ökat med sju medlemmar på en månad. Procentuellt sett är det en stor ökning för en liten LS.

IT- OCH WEBBANSVARIGA

När det är dags att prata om kommittéers rapporter upplyser Leif-Jöran Olsson från webbkommittén att det inte finns någon rapport därifrån, för att han upplever sig ha blivit kritiserad personligen i en annan rapport. Det handlar om en rapport från IT-organisatören (ITO) Björn Pettersson. Det leder till en diskussion kring Björn P:s rapport men också om webbkommittén som i dagsläget består av en person, Leif-Jöran som suttit i kommittén i 19 år.

Alice Blomdahl (CK) undrar om det finns kandidater till webbkommittén. Svaret är nej. Björn P som idag är anställd som ITO på 50 procent, behöver i vissa fall återkoppling och dokumentation från webbkommittén för att gå vidare med sina uppgifter.

- Det finns ett glapp mellan arvoderad och icke-arvoderad som är svår att komma runt, upplever Tim.

Förväntan på återkoppling kan inte vara densamma mellan till exempel en som är förtroendevald och avlönad på heltid jämfört med en kommittémedlem. Generalsekreteraren tar upp det kollektiva ansvaret, att vi måste lösa situationen tillsammans.

- Våra IT-system är viktiga. Vi behöver er båda, så vad kan vi göra för att det ska bli så bra som möjligt? frågar Gabriel Kuhn (GS) till Leif-Jöran och Björn P.

Efter en kort paus råder mötesordförande Per Feiff (SO) alla att vara lösningsorienterade och blicka framåt under fortsatt diskussion.

- Vi vill ha en fungerande verksamhet men behöver också arvoderade händer som gör det, säger Leif-Jöran.

Björn P upplever att det inte finns tydliga formuleringar i uppdelningen mellan ITO:s och webbkommitténs uppgifter.

Det beslut som ligger på bordet för CK handlar om ifall Leif-Jöran ska väljas in i webbkommittén.

- Jag tycker det är olämpligt att revisorn sitter in en kommitté under Centralkommittén, säger Ninian.

- Det finns praktiska skäl som överväger det principiella här. Jag tycker att vi väljer in Leif-Jöran, uttrycker Björn H.

Cim som sitter med på videolänk från Australien börjar med att hålla med tidigare talare om att det inte fungerar med endast en medlem i webbkommittén.

- Men jag skulle nog rösta för förtroende ytterligare ett år. Vi behöver mer resurser för vår digitala struktur, säger hon.

Cim anser också att CK behöver en plan för hur den digitala infrastrukturen ska se ut om ett år.

Tim påminner om att bristen på dokumentation, som Björn P påtalat saknas från webbkommittén, finns i hela organisationen.

- Det är inget unikt. Jag vill påminna om det så vi inte blir för personfokuserade. Det är ett gemensamt misslyckande, säger han.

CK beslutar sig för att välja in Leif-Jöran till webbkommittén. Enligt CK:s nuvarande arbetsordning gäller alla medlemskap i de CK underordnade kommittéerna bara i ett år. Sen måste de förnyas. Det beslutas också

om att förlänga Björn P:s uppdrag som ITO till den 31 december 2024. För att samarbetet mellan de IT- och webbansvariga instanserna ska fungera beslutas det också att Björn P, i samråd med Leif-Jöran ska utforma en plan för kunskapsutjämning. Mötet är enhälligt om hur viktigt det är att vår digitala infrastruktur fungerar bra och att vi behöver mer resurser på det området. De kompetenser vi har är viktiga att ta tillvara på.

SOCIALA MEDIER

SAC:s informationsorganisatör (IO) Solveig Betnér har ansvar för sociala medier. I dagsläget sköter hon Instagram och Facebook och Gabriel (GS) uttalar sig på X (f.d Twitter) samt har ansvar för vårt konto på Mastodon. Solveig har efterfrågat en diskussion om ifall någon CK-ledamot ska läggas till som ansvarig för sociala medier. IO har många arbetsuppgifter och det kan vara svårt att vara aktuell i alla lägen. CK är överens om att det är viktigt att synas i sociala medier men vi landar i att fortsätta som tidigare.

Solveig Betnér, IO.
Foto: Ellen Betnér

Möjligheterna att någon mer ska kunna lägga tid på uppdraget är få. SAC har ett konto på Mastodon som är en ganska ny plattform som är ett alternativ till de kommersiella sociala medierna. Det har dock inte funnits tid att få igång kontot och generera följare, men Solveig, Gabriel och Björn P ska diskutera hur vi ska gå vidare där.

FASTIGHETSARBETE

Utifrån Gabriels senaste rapport följer ett samtal om arbetsuppgifter på sekretariatet som handlar om fastighetsskötsel. Han själv uttrycker att det är okej att fortsätta med det arbetet men det finns olika åsikter.
– Jag ser hellre att Gabriel är mer på Twitter än ansvarar för fastigheten, säger Ninian som tycker att FFAB, som äger fastigheten, ska anlita en vaktmästare.

Tim upplyser om det finansiella läget för FFAB.
– Det är mycket pengarna ska räcka till. Efter som vi är utlämnade till finansmarknaden kan det vara osäkert, upplyser Tim och tillägger att en stor lokal står tom just nu.
Frågan om Gabriels arbetsuppgifter bordläggs och han fortsätter sitt arbete som tidigare. I hans rapportering finns en önskan om att CK uttrycker att Gabriel inte är säkerhetsansvarig för våningen på Sveavägen i Stockholm där SAC, Arbetaren och Stockholms LS håller till. Det landar i formuleringen att alla enheter ansvarar för sin egen säkerhet (Arbetaren, Stockholms LS och SAC).

ÖVRIG RAPPORTERING

Viss rapportering får många synpunkter, medan andra går snabbt förbi med få frågetecken. I Solveigs (IO) rapport finns bland annat reflektioner kring *Arbetaren*, att det upplevs som att tidningen har ett ökat fokus på SAC. Kring det finns tankar om ifall utgivningen av vår medlemstidning skulle kunna förändras och Arbetaren delas ut till alla medlemmar. En kort diskussion blev det angående att IO är pressansvarig och sitter långt ifrån Stockholm, dit den största delen av pressen som ringer hänvisas. Gabriel som sitter på Sveavägen föreslår att vi ska prova att ge honom uppdraget en period och sedan utvärdera.

Per Feiff (SO) får förslaget att utgå från utbildningstrappan, som klubbades igenom på kongressen 2022, då han upplever att det inte finns någon ordentlig organisation kring studieverksamheten just nu. Per berättar kort hur organiseringsutbildningen i Uppsala gick, som var den första kursen han ledde som SO. Han beskriver svagare och starkare delar.
– Det finns brister i strukturen på utbildningen, men det är lätt att korrigera efter de problem jag upplevde, berättar Per.

En kort muntlig rapport lämnas av Rasmus Hästbacka (FS). Rättskommittén som han är en del av har haft en videoträff som de bjöd in LS till som fick ställa frågor kring arbetsrätt och fackliga förhandlingar.
– 15 pers från 7 olika LS var där, tillägger Alice som också sitter i rättskommittén.

RESTEN

Övrigt snack under majmötet handlar om bolagsstämmorna och om hur demokratiskt förankrade besluten i bolagsstyrelserna är.

Gabriel tycker att det är en perfekt diskussion att ta med till landsmötet.
Det upplyses också om att det är en rättighet att få tjänstledighet för att delta på bolagsstämmor, vilket kanske motiverar fler att ställa upp som kandidater.

Löner för Arbetarens redaktion respektive våra funktionärers ersättning för förlorad arbetsinkomst blir också ett samtal. SAC:s funktionärers löner bestäms på kongress och är idag 30 200 kr. Arbetarens löner beslutas av bolagen (ATAB och FFAB). Där jobbar redaktionen 37 timmar i veckan och får 37 094 kronor i månaden. Funktionärerna i SAC skulle ha 30-timmars vecka för att hamna på samma lön som Arbetarens redaktion. Huvudredaktören på Arbetaren jobbar fler timmar än redaktionen och den personens lön ska också sättas av kongress. Däremot har Arbetaren bestämt att det ska vara lika lön för alla vilket gör att bolagen måste gå in med mellanskillnaden. SAC:s funktionärer arbetar 40 timmar i veckan.

Kring förberedelserna för landsmötet finns en karta som Björn P (ITO) jobbar med. Den kommer att presenteras då men kan också hittas på webben, sac.se/kartor. Under mötet säger Gabriel att 36 personer är anmälda till landsmötet, med representation från 13 LS.

CK-helgen avslutades med en tur till Norrköpings industrilandskap för besök på Arbetets museum samt Stadsmuseet.

Solveig Betnér
Informationsorganisatör

Lista på beslut fattade under Centralkommitténs möten i april och maj

BESLUT FATTADE PER CAPSULAM ATT PROTOKOLLFÖRA

ETUN Palestine 2024-04-13 (Dnr 24-099)
SAC ska visa sitt stöd för initiativet European Trade Union Initiative for Justice in Palestine.

BESLUT FATTADE VID CK:S VIDEOMÖTE 2024-04-02

Skänk Organisatörens handbok till intresserade medlemmar (Dnr 24-079)
CK beslutar att Organisatörens handbok ska skänkas till intresserade medlemmar utifrån förslaget från Rasmus Hästbacka.

Fotouppdrag för SAC:s webbplats + bildbank (Dnr 24-081)
CK uppdrar åt Solveig Betnér, som skickat förslaget, att anlägga en bildbank för SAC:s hemsida, publikationer och informationsmaterial med hjälp av en professionell fotograf. Kostnaderna får inte överstiga 40 000 kr.

Ansökan om rättshjälp, Andens Trädgård AB (Dnr 24-060, 24-085)
Christopher Ståhl från Malmö LS förhandlingskommitté redogör för ansökan och svarar på frågor om rättegångskostnader och planer för en långsiktigsatsning i jordbruksindustrin i Skåne. CK bifaller ansökan utifrån FS förslag till beslut i sitt yttrande angående ansökan (Dnr 24-085).

BESLUT FATTADE UNDER CK-HELGEN 4-5 MAJ 2024

Rapportmallar (Dnr 24-076, 24-077)
CK avslår följande två förslag:
1. Cim Héloïse Sävls förslag till beslut om att använda de föreslagna rapportmallarna i sin helhet.
2. CK ger funktionärerna i uppdrag att använda mallarna som riktlinjer när det gäller rapportens innehåll utan att formen måste följas.

Verksamhetsberättelse

På grund av krisen som uppstod inom SAC i samband med anställningen av en tillförordnad chefredaktör till tidningen Arbetaren år 2022 har det inte funnits en verksamhetsberättelse sedan år 2021. Verksamhetsplanen för 2023 var också försenad, så att den nu sträcker sig till slutet av 2024. Därför bestäms det att den nästa verksamhetsberättelsen ska undantagsvis vara för tre år tillsammans: 2022, 2023 och 2024

Take Concrete Action - möte i Gävle 15-19 juni
GS fick en inbjudan till att delta på klimaträttsvisegruppen Take Concrete Actions möte i Gävle i juni. Den 15:e juni ska generalsekreteraren prata där om förbindelserna mellan klimatkamp och facklig kamp.

Inval av medlemmar till arkiv- och bibliotekskommittén

Arkiv- och bibliotekskommittén förklaras tills vidare vilande på grund av saknande aktivitet under flera år. Policyutskottet får i uppdrag att formulera en uppdragsbeskrivning för kommittén.

Inval av medlemmar till webbkommittén

Leif-Jöran Olsson får förtroende till att fortsätta i kommittén till årets slut (enligt CK:s nuvarande arbetsordning).

IT-organisatörens anställning på 50 procent

Den förlängs till den 31 december. Enligt kassören ska det kosta organisationen 130 500 kronor.

ITO/webbkommittén

För att säkerställa en kunskapsutjämning ska IT-organisatören tillsammans med CK:s kontaktperson till webbkommittén och i samråd med webbkommitténs medlem sammanställa en lista med vilken information som behöver delas/överlämnas tills årets slut.

Nya kontaktpersoner i CK till webbkommittén och internationella kommittén

Cim Héloïse Sável ersätter Ninian Sassarinis-McGowan som kontaktperson för webbkommittén, medan Ninian tar Cims plats som kontaktperson för internationella kommittén.

► **Nästa CK-helg är den 7-8 september i Malmö.** Den 7-8 december är det CK-helg i Gävle.

► **Den första tisdagen varje månad** har CK videmöten kl.18:30.

► **Alla CK:s beslutsmöten** (exkl. utskott) ska meddelas till LS en månad innan mötesdagen. Utlysning av möten kan dock ske innan.

► **CK:s möteshandlingar och möteslänk** ska sammanställas och utskickas till mötesdeltagare, LS-observatörer och LS 10 arbetsdagar innan mötesdagen.

► **Varje LS kan till CK:s möten skicka** upp till tre observatörer, vilka måste anmälas till SAC minst två veckor innan mötesdagen vid fysiskt deltagande och minst en dag innan vid digitalt deltagande.

► **LS-observatörer har yttranderätt** på CK-möten och måste ha fått förtroendet av sin LS-styrelse eller dess medlemsmöte att vara observatörer.

Vem är Arbetarens nya huvudredaktör?

Vi välkomnar Amalthea Frantz (Stockholms LS) som röstats fram i våra lokala samorganisationer (LS). Amaltheas presentation finns i förra numret av Syndikalisten (1/2024).

Ska pensionärsavgifterna från LS till SAC slopas?

Ja. Det blev det slutgiltiga svaret efter att referendum väckts i våra LS.

Illustrationer: Fanny Hökby

Arbete, klass & politik

Prenumerera på
en tidning som
granskar makten
– alltid underifrån.
www.arbetaren.se

Medlemspris 49 kr / månad.
För att få tillgång till medlemsrabatten
kontakta: prenumeration@arbetaren.se

Ordlista

Ord- och begreppsförklaringarna är en ny grej i vår medlemstidning. Redaktionsgruppen diskuterade saken på ett möte och var överens om att det är en bra idé. Några förklaringar är från Wikipedia men de flesta har förklarats utifrån sammanhanget eller hur orden och begreppen används inom SAC. Det är ganska mycket jobb med en ordlista så det vore toppen att få återkoppling. Är ordlistan användbar? Tar den upp för mycket plats i tidningen? **Vill du hjälpa till att formulera ordlistan till kommande nummer?** Mejla till syndikalisten@sac.se.

Anarkism

Ett anarkistiskt samhälle styrs med jämlik medverkan av alla, genom direkt demokrati. Upprätthållandet av samhället sköts gemensamt på lokal nivå. Samhället är då fritt från stat, kapitalism och alla andra system som styr uppifrån och delar upp människor i olika klasser.

Arbetsköpare

Person, bolag, organisation eller myndighet som köper arbetskraft, alltså anställer personal. I SAC använder vi ordet arbetsköpare istället för arbetsgivare, eftersom de inte ger bort jobb av viljvilja, utan köper arbetskraft som de är beroende av.

Arbetslöshetskassa/ A-kassa

En a-kassa är tänkt som en trygghet som gör att du kan få ersättning om du blir arbetslös. Försäkringen består av två delar – en grundförsäkring och en frivillig försäkring som grundar sig på tidigare inkomst.

Ersättning från den frivilliga inkomstbaserade försäkringen betalas ut till den som är medlem i en arbetslöshetskassa och som uppfyller medlemsvillkoret och arbetskravet inom medlemstiden.

Arborist

Trädvårdsspecialist som vårdar träd i städer, tätort, trädgårdar och andra bebyggda miljöer.

Arvode/Arvoderad

Ersättning för ett uppdrag eller arbete av tillfällig art. En del arvoden hanteras som en vanlig lön medan andra typer av arvoden saknar t.ex. pensionsrätt och sjukersättning etc.

Autonomi

Självbestämmande, oberoende.

Bokföring

Sammanställningen av ekonomiska händelser inom en organisation. I bokföringen ska finnas med underlag som styrker de enskilda utgifterna (exempelvis kvitton och fakturor) och intäkterna (exempelvis överföringsbesked från banken).

CK/Centralkommittén

SAC:s centralkommitté (CK) är det högsta beslutande organet mellan SAC:s kongresser. CK håller fysiska möten fyra gånger per år. Det brukar omfatta två heldagar. Däremellan hålls kortare videomöten varje månad. CK-ledamöterna arbetar ideellt och har alltså vanliga lönearbeten, inte betalda uppdrag för SAC.

Dekolonialitet

Det dekoloniala perspektivet utgår från historierna och de socioekonomiska platserna för människor som markeras som att inte tillhöra de nordiska samhällena, trots deras rättsliga ställning som medborgare – eller som inte erkänns som medborgare alls (som i fallet med asylsökande). Källa: Göteborgs universitet

Desorganiserad

Skapa oreda, att inte vara organiserad.

Docent

Docent är en akademisk titel. För att antas till en docenttjänst krävs doktorsexamen eller motsvarande kompetens samt vetenskaplig och pedagogisk skicklighet.

Driftsektion/sektion

En driftsektion, kallas också sektion internt i SAC, är en lokal fackförening för alla yrken på en arbetsplats. De kan jämföras med andra facks klubbar på arbetsplatserna. De kallas driftsektioner för att visionen är att vi arbetare ska överta driften av arbetsplatserna – vi som utför jobbet borde vara de som bestämmer.

Exploaterad

Utnyttjad. Används ofta när en person i beroendeställning utnyttjas grovt.

Federation

En sammanslutning av flera självständiga enheter. SAC är en federation som består av självständiga lokala samorganisationer, syndikat och driftsektioner.

FFAB/Federativs förlagshus aktiebolag

Bolaget som äger fastigheten på Sveavägen 98 i Stockholm och som hyr ut kontorsytan till SAC:s sekretariat. FFAB är SAC:s bolag. En annan fastighet som ägs av bolaget är JoeHill-gården i Gävle.

Folkhögskola

Folkhögskola är en form av vuxenutbildning och vänder sig i första hand till vuxna som är 18 år eller äldre. Utmärkande för folkhögskolor är den studerandes aktiva deltagande. Utbildningsformen strävar efter att ha mindre studiegrupper med högre sammanhållning.

Funktionär

Funktionärer ska se till att en verksamhet fungerar. Nu har SAC fem funktionärsroller som är studieorganisatör, informationsorganisatör, facklig samordnare, generalsekreterare och kassör. SAC:s funktionärer har möjlighet att arbeta på distans från annan ort än Stockholm, men ska se till att vårt kontor på Sveavägen 98 i Stockholm fungerar gällande post, fastighets-skötsel m.m. SAC:s funktionärer är avlönade, de får "ersättning för förlorad arbetsinkomst".

Grossistföretag

Grossister köper i allmänhet produkter från en rad olika tillverkare till ett lägre pris och säljer produkterna till butiker till ett högre pris.

Intersektionalitet

Intersektionalitet handlar om att maktordningar, baserade på kategorier som kön, ras, sexualitet, funktion och socioekonomisk status, samverkar och skapar ojämlikheter, diskriminering och förtryck.

Kollektivaavtal

Skriftlig överenskommelse om anställningsvillkor som sker mellan en facklig organisation och en arbetsköpare eller ett arbetsgivarförbund.

Kommitté

SAC har flera kommittéer med olika uppgifter. Nu finns t.ex. en förlagskommitté som ger ut böcker och en rättskommitté som bland annat ger arbetsrättsligt stöd till olika instanser i SAC. CK bedömer vilka kommittéer som behövs under pågående kongressperiod utifrån organisationens mål. Andra instanser i organisationen kan också ha kommittéer. I flera LS finns det förhandlingskommittéer.

Konceptuellt/konceptkonst

Konstform baserad på att idé, eller konceptet, tar överhanden över materiella eller estetiska överväganden.

Kongress

Det är vanligt att organisationer delar upp sin verksamhet i kongressperioder. Kongressen äger rum efter ett visst antal år, som tidigare kongress beslutat om. SAC:s kongressperioder är 4 år. Den senaste kongressen var 2022 (framskjuten p.g.a. pandemin) och nästa kommer att äga rum i oktober 2025. Kongressen pågår i flera dagar och behandlar olika förslag på hur verksamheten ska styras kommande kongressperiod.

Lagen om anställningsskydd (LAS)

Den lag som reglerar anställningsförhållandet. Bland annat vilka regler som gäller vid anställning, uppsägning och avskedande.

Lag om offentlig anställning (LOA)

Den svenska lag som reglerar anställningen för de flesta som arbetar för staten, och även i vissa avseenden även för de som arbetar för svenska kommuner och regioner

LS/Lokala samorganisationer

LS är förkortning för lokal samorganisation. SAC är en sammanslutning av LS. Du är medlem i den LS som organiserar på den ort där du arbetar. En LS uppgift är att samorganisera den fackliga verksamheten i alla branscher på sin ort och främja medlemmarnas organi- sering i driftsektioner.

Mattermost

Läs faktaruta på sida 19.

Medbestämmandelagen (MBL)

Heter egentligen "lag om medbestämmande i arbetslivet", och reglerar förhållandet mellan arbetsköpare och arbetare. Lagen reglerar i huvudsak föreningsrätten – rätten för arbetare, men också för arbetsköpare, att organisera sig.

Migrantarbetare

Person som flyttar ifrån sitt hemland för att arbeta. Det kan vara för att personen blivit lovad ett arbete med en bra lön i det andra landet och tänker att hen ska få in pengar för att

sedan resa tillbaka för att ge sin familj en tryggare ekonomi i hemlandet. I Sverige blir många migrantarbetare lurade på lönen.

Motioner

En motion är ett förslag till beslut. Du som medlem kan lämna motioner till din LS som du vill att medlemsmötet ska fatta beslut om. Olika instanser kan lämna motioner till CK som tar beslut om förslagen under deras beslutsmöten.

New management/New public management

Begreppet New Public Management etablerades under 1990-talet. Kan enkelt beskrivas som en allmän förändring av hur offentlig sektor skulle styras och organiseras. Den drivande idén är att omforma offentlig sektor till att bli mer marknadsstyrd.

Obstetrik

En medicinsk specialitet inriktad på omhändertagande och vård av kvinnor under graviditet, förlossning och barnsängsperiod.

Paternalistisk/Paternalism

Paternalism (av latinets pater, 'fader') åsyftar en relation mellan en överordnad och en underordnad part, som präglas av en beskyddande attityd från den starkare partens sida. Uttrycket används ibland nedsättande för att belysa attityder eller politiska system som utger sig för att värna om individers intressen, men som anses begränsa dessa individers frihet.

Per capsulam

När ett beslut fattas per capsulam görs det mellan ordinarie protokollförande möten, t.ex. genom chatt, mejl eller telefon. Dessa beslut förs till protokoll på ordinarie möte trots att det är fattat vid ett tidigare tillfälle.

Progressiv

Radikal och framåtsträvande.

Referendum

Omröstning som görs mellan kongressperioderna. I SAC sker referendum genom de lokala samorganisationerna (LS). Röstantalet är baserat på antal medlemmar i LS.

Styrelse

I en förening behövs en styrelse för att verksamheten ska fungera. En styrelse behöver bestå av minst tre ledamöter för att fatta beslut. En medlem i styrelsen behöver vara ordförande.

Syndikalism

Syndikat betyder fackförening eller ekonomisk förening på franska. Istället för att den som äger mest bestämmer mest, vill syndikalismen att majoriteten, alltså vi arbetare, tillsammans ska äga och besluta. Den demokratiska ledstjärnan är att alla som berörs av beslut ska ha rätt att påverka besluten.

Syndikat

Ett syndikat av SAC är ett självstyrande samarbetsorgan, alltså en egen självständig förening, för alla driftsektioner inom en viss bransch på en ort, t.ex. Stockholms byggsyndikat och utbildningssyndikatet.

Utskott

I en grupp som ska ta beslut, i SAC:s fall är det Centralkommittén (CK), kan vissa personer utses för att arbeta med en särskild uppgift. CK har t.ex. ett policyutskott som arbetar med att ta fram policyer och förbereder förslag till beslut som CK ska ta.

Årsmöte

Det högsta beslutande organet i varje lokal samorganisation (LS). Ett årsmöte är ett möte där alla medlemmar är inbjudna och som har rätt att fatta beslut om exempelvis stadgar och välja styrelse. Årsmötet hålls normalt en gång per år.

Återindustrialisering

Ny industri växer där industri varit nerlagd.

Workshop

Möte där deltagarna lär av varandra och kommer fram till ny kunskap tillsammans.

Skicka in material till Syndikalisten!

OBS!

Insänt material kan komma att redigeras och/eller publiceras på www.sac.se och i webbtidningen: syndikalisten.sac.se.

Läs igenom Syndikalistens språkguide innan du skickar ditt bidrag: sac.se/syndikalisten.

Det är ett stort plus om du skickar in en kort sammanfattning om din text, för att översättningen ska gå smidigt till engelska och spanska.

Dessa datum gäller!

#3 2023 Deadline för insänt material: **3 september**. Hos medlemmarna i mitten av oktober.

#4 2023 Deadline för insänt material: **5 november**. Hos medlemmarna i mitten av december.

Behöver du lyssna på Syndikalisten?

Hör av dig! Det finns möjlighet att få tidningen inläst. Nummer 1/2020 t.o.m. 3/2021 finns som taltidning här: www.sac.se/syndikalisten/taltidning Inläsare är Errol Tanriverdi, Linköpings LS.

Vill du ha Syndikalisten som pdf istället?

Mejla till syndikalisten@sac.se
En del av innehållet finns också i Syndikalisten webbtidning: syndikalisten.sac.se

Stämmer inte kontaktuppgifterna till din LS, syndikat eller sektion? Hör av dig så uppdaterar vi!

BYGG

Stockholms byggsyndikat
byggsyndikatet.stockholm@sac.se

HANDEL OCH SERVICE

Driftsektionen MediCarrier (Stockholms LS)
dsm.sthlm@sac.se

Dagabs driftsektion (Göteborgs LS)
dagab-sektionen-gbg@lists.sac.se

Zalandoarbetarnas driftsektion (ZADS)
(Stockholms LS) zads@sac.se

INDUSTRI

Driftsektion Gyllene ägget (Jönköpings LS)
dsga@sac.se

KOMMUNAL- OCH STATSANSTÄLLDA

Driftsektion Domstolsverket (Stockholms LS)
dv-sektionen.sthlm@sac.se

KULTUR OCH MEDIA

Bohusläns Museums driftsektion (Trestads LS)
bmbs@sac.se

CNEMA Driftsektion (Norrköpings LS)
E-post: dscnema.norrkoping@sac.se

Driftsektionen SSB Järva (Stockholms LS)
Stockholms Stadsbibliotek Järvaenheten
kim.stockholm@sac.se

Klostret i Ystads driftsektion (Malmö LS)
malmö.ls@sac.se

Malmö Stadsarkivs Syndikalistiska Fackklubb
stadsarkivsektionen.malmö@sac.se

SOCIAL OCH VÅRD

Driftsektionen Ytterö (Stockholms LS)
yttero@sac.se

Stockholms Social och Vårdsyndikat
sov.sthlm@sac.se

TRANSPORT

SBS08 - Bussektionen Stockholm
(Stockholms LS) sbs.sthlm@sac.se

Driftsektionen VTD (Göteborgs LS)
dsvtd.gbg@sac.se

UTBILDNING

Driftsektion Enskedegårds gymnasium
(Stockholms LS) utbildningssyndikatet.sthlm@sac.se

Driftsektionen Glokala Folkhögskola (Malmö LS)
malmö.ls@sac.se

Driftsektionen Kvinnofolkhögskolan
(Göteborgs LS) goteborgs.ls@sac.se

Driftsektion SLU (Sveriges lantbruksuniversitet)
(Uppsala LS) dsslu@sac.se

Hovåsskolans Driftsektion (Göteborgs LS)
hsds.gbg@sac.se

Göteborgs Universitetssektion (Göteborgs LS)
universitetssektionen.gbg@sac.se

Göteborgs Utbildningssyndikat
utbildningssyndikatet.gbg@sac.se

Stockholm Universitetssektionen
universitetssektionen.stockholm@sac.se

Stockholms Utbildningssyndikat
utbildningssyndikatet.sthlm@sac.se

Umeå Universitetssektion (Umeå LS)
univ.sektionen.umea@sac.se

SAC:S KOMMITTÉER

Arkiv- och bibliotekskommittén
arkiv@sac.se

Centralkommittén
ck@sac.se

IT- och webbkommittén
web.kom@sac.se

Rättskommittén
fs@sac.se

Arbetsgruppen för medlemsregistret
medlemsregistret@sac.se

Federativs förlagskommitté
kontakt@federativsforlag.se

Internationella kommittén
ik@sac.se

LOKALA SAMORGANISATIONER (LS)

Arjeplogs LS
Hamngatan 4h
930 90 ARJEPLOG
0961-102 53
arjeplogs.ls@sac.se

Arvidsjaur's LS
Stationsgatan 20b
933 32 ARVIDSJAU
070-59 39 185
arvidsjaur's.ls@sac.se

Bergslagens LS
bergslagens.ls@sac.se

Borlänge LS
Se Dalarnas LS

Dalarnas LS
c/o Monika Fredriksson
Yvradsvägen 15b
792 34 Mora
dalarnas.ls@sac.se

Enköping-Heby LS
Tullgatan 7b
749 49 ENKÖPING
070-564 62 57
enkoping-heby.ls@sac.se

Fruviks LS
Box 4081
102 62 STOCKHOLM
fruviks.ls@sac.se

Gotlands LS
Signalgatan 13 d
621 47 VISBY
070-039 40 86
gotlands.ls@sac.se

Gävle LS
Nedre Bergsgatan 28
802 51 GÄVLE
026-61 92 77
gavle.ls@sac.se

Göteborgs LS
Olof Palmes Plats 1
413 30 GÖTEBORG
031-711 96 08
goteborgs.ls@sac.se

Hudiksvalls LS
Brändebo 115
820 62 BJURÅKER
0653-320 87
hudiksvalls.ls@sac.se

Jönköpings LS
Box 190
551 13 JÖNKÖPING
jonkopings.ls@sac.se

Karlstads LS
karlstads.ls@sac.se

Linköpings LS
linkopings.ls@sac.se

Luleå LS
Box 32
971 02 Luleå
lulea.ls@sac.se

Malmö LS
Davidshallsgatan 4
211 45 MALMÖ
040-12 61 78
malmö.ls@sac.se

Mellannorrlands LS
Box 56
881 06 Näsåker
076 207 82 91
sundsvalls.ls@sac.se

Norrköpings LS
Olai Kyrkogata 5b
602 25 NORRKÖPING
072-027 80 26
norrkopings.ls@sac.se

Nyköpings LS
nykopings.ls@sac.se

Sandvikens LS
sandvikens.ls@sac.se

Stockholms LS
Sveavägen 98, 4 tr.
113 50 STOCKHOLM
08-658 62 69
stockholms.ls@sac.se

Sundsvalls LS
Har bytt namn till
Mellannorrlands LS

Trestads LS
trestads.ls@sac.se

Umeå LS
Pilgatan 28
903 31 UMEÅ
090-77 21 00
umea.ls@sac.se

Uppsala LS
Svartbäcksgatan 97d kv
753 35 UPPSALA
018-69 46 89
uppsala.ls@sac.se

Västerås LS
Östermalmsgatan 10
722 14 Västerås
072-280 23 53
vasteras.ls@sac.se

Älvålsbygdens LS
Se Dalarnas LS

SAC:S SEKRETARIAT
08-522 456 30
Telefontid: Tis-ons kl. 13-15
sekretariatet@sac.se

TIDNINGEN ARBETAREN
08-522 456 70
redaktionen@arbetaren.se

SAAK
08-545 912 50
Telefontid:
Mån-tors kl. 9-12 fred kl. 13-15
kontakt@saak.se

SYNDIKALISTISKA KAMRATFÖRENINGEN
syndikalistkamrater@gmail.com

Informera om SAC på stan och på arbetsplatsen!

Det nya informationsmaterialet är färgkodat.

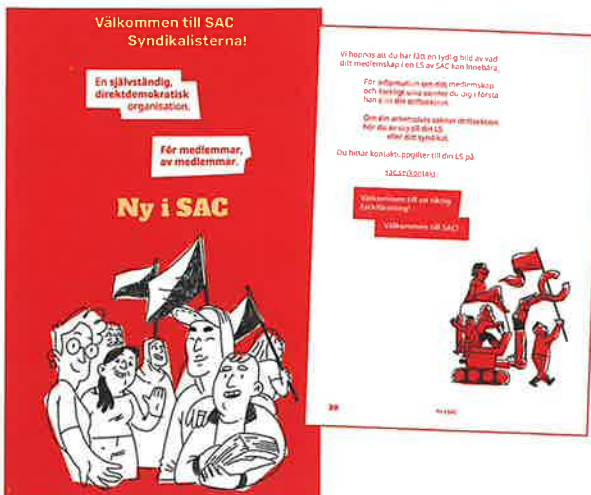
Rosa: Utåtriktat till allmänheten

Röd: För nya och befintliga medlemmar

Grön: Utåtriktat för arbetsplatsen

En nytt uppdaterat flygblad för civilkuragepriset finns också.
Beställ informationsmaterial på bestallning@sac.se

Inom kort finns "Vi är SAC" även på engelska, ukrainska, spanska och ryska

Facket som styrs av medlemmarna

I SAC är det vi på golvet som är facket!

Förutom ett starkare arbetsrättsligt skydd

och kamrater över hela världen
erbjuder medlemskapet delaktighet i dina egna ärenden.

Inga beslut fattas över ditt huvud.

Du erbjuds

utbildningar för skyddsombud, med fokus på kollektiv styrka,

utbildningar i praktisk arbetsplatsorganisering,

tillgång till SAC:s digitala verktyg

och mycket mer.

